

INSTONE sp. z o. o.

ul. Niesiołowskiego 10d/49

87-100 Toruń

anna_krause@wp.pl

tel.: 795284679

BADANIA KONSERWATORSKIE ORAZ PROGRAM PRAC
KONSERWATORSKICH DLA ELEWACJI
KOŚCIOŁA PW. ŚW. KAZIMIERZA KRÓLEWICZA
W RADZIEJOWICACH

autorka opracowania:

Anna Krause

Toruń 2024

SPIS TREŚCI

1. INFORMACJE NA TEMAT OPRACOWANIA	3
2. HISTORIA OBIEKTU	4
3. OPIS OBIEKTU	4
4. CEL I ZAKRES OPRACOWANIA	5
5. METODYKA	5
6. SPRAWOZDANIE Z BADAŃ KONSERWATORSKICH	6
6.1. BUDYNEK KOŚCIOŁA	6
6.2. DZWONNICA	16
7. 7. PODSUMOWANIE BADAŃ KONSERWATORSKICH	19
7.1. BUDYNEK KOŚCIOŁA	19
7.2. BUDYNEK DZWONNICY	19
8. OPIS STANU ZACHOWANIA	21
8.1. BUDYNEK KOŚCIOŁA	21
8.2. BUDYNEK DZWONNICY	22
9. STAN ZACHOWANIA - SERWIS FOTOGRAFICZNY	24
10. CEL I ZAŁOŻENIA KONSERWACJI	33
10.1. BUDYNKI KOŚCIOŁA I DZWONNICY	33
11. PROGRAMY PRAC KONSERWATORSKICH	35
11.1. MURY, TYNKI PROSTE	35
11.2. DETAL DREWNIANY	35
11.3. DETAL SZTUKATORSKI CIĄGNIONY	36
11.4. POKRYCIE DACHOWE I OBRÓBKI BLACHARSKIE	36
11.5. ŚLUSARKA OKIENNA	36
11.6. STOLARKA DRZWIOWA	37
11.7. DETAL METALOPLASTYCZNY (BEZ POWŁOK DEKORACYJNYCH)	37
11.8. DETAL METALOPLASTYCZNY (ZŁOCONY)	37
ZAŁĄCZNIKI	

1. INFORMACJE NA TEMAT OPRACOWANIA

PRZEDMIOT OPRACOWANIA

Badania konserwatorskie wypraw tynkowych oraz wystroju elewacji budynku kościoła pw. Św. Kazimierza Królewicza oraz budynku dzwonnicy w Radziejowicach

WŁAŚCICIEL I UŻYTKOWNIK

Parafia rzymsko-katolicka pw. św. Kazimierza w Radziejowicach, ul. Kubickiego 3, 96-325 Radziejowice

ZLECENIODAWCA

Biuro Budownictwa Bogdan Mincikiewicz, 95-020 Stróża, ul. Tenisowa 34

WYKONAWCA

INSTONE sp. z o. o., ul. Niesiołowskiego 10d/49, 87-100 Toruń

AUTORZY DOKUMENTACJI

mgr Anna Krause

AUTORZY BADAŃ SPECJALISTYCZNYCH

- badania konserwatorskie: mgr Anna Krause - kierownik badań konserwatorskich, mgr Valeriia Skrentovych
- preparatyka próbek, fotografie: mgr Agnieszka Fejzer, LUMI badania i konserwacja dzieł sztuki Agnieszka Fejzer, ul. Moniuszki 30/5, 87-100 Toruń

PODSTAWA OPRACOWANIA

- karta ewidencyjna zabytków architektury i budownictwa- kościół parafialny p.w. św. Kazimierza w Radziejowicach oprac. Dorota Koszewska, wkładka oprac. Jacek Swinarski, maj 1980 r.
- karta ewidencyjna zabytków architektury i budownictwa- kościół parafialny p.w. św. Kazimierza w Radziejowicach oprac. Eliza Marcjanik, 1982 r.
- karta ewidencyjna zabytków architektury i budownictwa- dzwonnica przy kościele parafialnym p.w. św. Kazimierza w Radziejowicach oprac. Dorota Koszewska, 1980 r.
- Kościół parafialny p.w. św. Kazimierza w Radziejowicach - oprac. Małgorzata Laskowska- Adamowicz OT NID w Warszawie 07.10.2014 r.
- Projekt remontu posadzki kościoła p.w. Kazimierza Królewicza w Radziejowicach, pracownia Anna Miller Architekci, 04. 2022 r.
- Decyzja WN.5142.7.2022 Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 17.01.2022 r. na prowadzenie robót budowlanych polegających na wykonaniu nowej posadzki w kościele p.w. św. Kazimierza w Radziejowicach

2. HISTORIA OBIEKTU

Radziejowice, leżące nad rzeką Pisią Gągoliną (powiat żyrardowski) od XV wieku do początku XVIII wieku należały do rodu Radziejowskich, następnie Ossolińskich, a do wybuchu II wojny światowej do rodziny Krasińskich.

Według źródeł archiwalnych parafię w Radziejowicach erygowano w 1784 r.¹ Pierwszy kościół parafialny, drewniany, wybudowany został z inicjatywy Anny z Ossolińskich i Kazimierza Krasińskiego Oboźnego Wielkiego Koronnego.

W latach 1820–1822, dzięki staraniom senatora i kasztelana Królestwa Polskiego Józefa Wawrzyńca Krasińskiego oraz jego żony Emilii z Ossolińskich, wybudowano kościół murowany, według projektu znanego architekta Jakuba Kubickiego. Konstrukcję dachową wraz z kopułą wykonał Karol Lik. Konsekrację przeprowadził arb. Stefan Hołowczyc w 1821 r. W tym samym czasie powstała drewniana dzwonnica oraz plebania. W latach 1873–1889, w miejscu starej dzwonnicy drewnianej została wzniesiona z ofiarowanej przez Józefa Krasińskiego cegły dzwonnica murowana.

Wokół kościoła znajdował się cmentarz, który w latach 60. XIX w. przeniesiono na oddzielną działkę. Na cmentarzu w XIX w. wzniesiono murowaną kaplicę rodziny Krasińskich.

Materiały archiwalne zawierają informacje o remontach w 1873, 1883 oraz 1939 roku. Przeprowadzono je pod kierunkiem Konstantego Jakimowicza. W 1962 r. obiekt został wpisany do rejestru zabytków pod numerem 40/62 (wcześniej 349/62). Remonty elewacji wykonane po 1980 r. niemal całkowicie zniekształciły pierwotny detal architektoniczny.

3. OPIS OBIEKTU¹

Usytuowany na zachodnim skraju Radziejowic, przy ulicy Kubickiego 3, w centrum prostokątnej parceli otoczonej kamiennym ogrodzeniem, od południa z żeliwnymi sztachetami i ceglanyimi słupkami, do ulicy skierowany fasadą zwróconą na południe.

Budowla murowana z cegły, całkowicie tynkowana, z drewnianymi okapami, belkowaniem oraz plintami. Sklepienie murowane. Wieżba dachowa niedostępna, dach kryty blachą.

Bryła kościoła złożona z dwukondygnacyjnego korpusu nawowego z trójbocznie zamkniętymi elewacjami bocznymi, z parą masywnych ryzalitów od południa i północy. Nad nawą dach kopułowy osmiopłociowy z latarnią, nad ryzalitami dachy dwuspadowe. Kościół o planie centralnym z nawą na planie wydłużonego ośmioboku.

Elewacja południowa jest dwukondygnacyjna z pasami boniowymi na narożach, zamknięta trójkątnym szczytem mieszczącym dwa okulusy oraz jeden okulus zaślepiiony. Front ryzalitu posiada prostokątną niszę zamkniętą półkoliście w profilowanym obramowaniu, ujętą z obu stron kanelowanymi kolumnami. Na osi mieści się prostokątne wejście w profilowanym obramowaniu i profilowanym gzymsem, oraz półkolista wnęka w profilowanym obramieniu zawierająca duże okno termowe, wydzielone gzymsem profilowanym i kostkowym.

Boczne elewacje ryzalitów rozczłonkowane na osiach pionowo prostokątnymi oknami w profilowanych obramowaniach, z kluczem łączącym się z płyciną w kształcie wydłużonego prostokąta, opiętą parą wsporników w kształcie płaskiej woluty, powyżej profilowany gzymś, prostokątna płycina i okno termowe, nad profilowanym gzymsem kordonowym okulus.

Pozostałe elewacje są boniowane w poziome pasy.

Drzwi wejściowe dwuskrzydłowe, płytowe, prawdopodobnie zachowane oryginalne okucia i klamki. Okna krosnowe, z drobnymi podziałami szczeblinkowymi, w zakrystii skrzynkowe dwudzielne.

Budowla murowana z cegły, całkowicie tynkowana, z drewnianymi okapami, belkowaniem oraz plintami. Sklepienie murowane. Wieżba dachowa niedostępna, dach kryty blachą.

Bryła kościoła złożona z dwukondygnacyjnego korpusu nawowego z trójbocznie zamkniętymi elewacjami bocznymi, z parą masywnych ryzalitów od południa i północy. Nad nawą dach kopułowy osmiopłociowy z latarnią, natomiast nad ryzalitami dwuspadowe. Kościół o planie centralnym z nawą na planie wydłużonego ośmioboku.

Elewacja południowa jest dwukondygnacyjna z pasami boniowymi na narożach, zamknięta trójkątnym szczytem mieszczącym dwa okulusy oraz jeden zaślepiiony okulus. Front ryzalitu posiada prostokątną niszę zamkniętą półkoliście w profilowanym obramowaniu, ujętą z obu stron kanelowanymi kolumnami. Na osi mieści się prostokątne wejście w profilowanym obramowaniu i profilowanym gzymsem, oraz półkolista wnęka w profilowanym obramieniu zawierająca duże okno termowe, wydzielone gzymsem profilowanym i kostkowym.

Boczne elewacje ryzalitów rozczłonkowane na osiach pionowo prostokątnymi oknami w profilowanych obramowaniach, z kluczem łączącym się z płyciną w kształcie wydłużonego prostokąta, opiętą parą wsporników w kształcie płaskiej woluty, powyżej profilowany gzymś, prostokątna płycina i okno termowe, nad profilowanym gzymsem kordonowym okulus.

Pozostałe elewacje są boniowane w poziome pasy.

¹ za: karta ewidencyjna zabytków architektury i budownictwa- kościół parafialny p.w. św. Kazimierza w Radziejowicach oprac. Eliza Marcjanik, 1982 r

Drzwi wejściowe dwuskrzydłowe, płytowe, prawdopodobnie zachowane oryginalne okucia i klamki. Okna krosnowe, z drobnymi podziałami szczeblinkowymi, w zakrystii skrzynkowe dwudzielne.

Cenne wyposażenie kościoła stanowią barokowo - klasycystyczne ołtarze oraz organy z 1822 roku, zbudowane przez Rafała Ostrowskiego.

Sąsiadująca z kościołem dzwonnica wzniesiona jest na planie kwadratu. Jest to obiekt dwukondygnacyjny, murowany i otynkowany, przykryty dachem namiotowym, kopułkowym, o cebulastym kształcie. Elewacje dzwonnicy są ujęte w narożach pilastrami, których bazy posadowione są na cokole budynku i zwieńczone gzymsem z ząbkowaniem. Kondygnacje są oddzielone profilowanym gzymsem pośrednim. W osiach elewacji w drugiej kondygnacji usytuowane są wysokie, przesklepione półkoliście otwory okienne, ujęte przesklepionymi pilastrami

i łukowym obramieniem. Bazy pilastrów i podokienniki okienne posadowione są na gzymsie pośrednim. Otwory okienne są zamknięte metalowymi żaluzjami. W elewacji wschodniej,

w usytuowanym osiowo niewielkim ryzalicie zwieńczonym spłaszczonym, trójkątnym, obramowanym gzymsowaniem szczytem, usytuowany jest prostokątny otwór drzwiowy, zamknięty drewnianymi drzwiami dwuskrzydłowymi. W osiach pozostałych elewacji

w parterze usytuowane są blendy okienne, ujęte przesklepionymi pilastrami i łukowym obramieniem. W górnej części blendy okiennej elewacji południowej znajduje się półokrągłe światło.

W przyziemiu, na osi elewacji zachodniej, pod blendą okienną, w płytkim ryzalicie zwieńczonym spłaszczonym, trójkątnym, obramowanym gzymsowaniem szczytem, usytuowany jest prostokątny niski otwór drzwiowy zamknięty drzwiami dwuskrzydłowymi.

4. CEL I ZAKRES OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania są badania konserwatorskie wypraw tynkowych i elementów wystroju elewacji kościoła pw. św. Kazimierza Królewicza oraz dzwonnicy w Radziejowicach, wpisanego do rejestru zabytków pod numerem 40/62 (wcześniej 349/62)

Opracowanie ma na celu rozpoznanie pierwotnej tkanki historycznej, w kontekście zastosowanych materiałów, technik i technologii, w sposób umożliwiający opracowanie programów i realizację prac konserwatorskich.

5. METODYKA

Badania in situ obejmowały wykonanie w miejscach reprezentatywnych odkrywek stratygraficznych oraz pobranie próbek. Wykonano od jednej do kilku odkrywek dla danego elementu architektonicznego, tj.: tynku płaskiego, sztukaterii ciągnionej, oraz stolarki okiennej i drzwiowej – w zależności od potrzeb badawczych. Warstwy usuwano stopniowo mechanicznie za pomocą przecinaków i skalpeli.

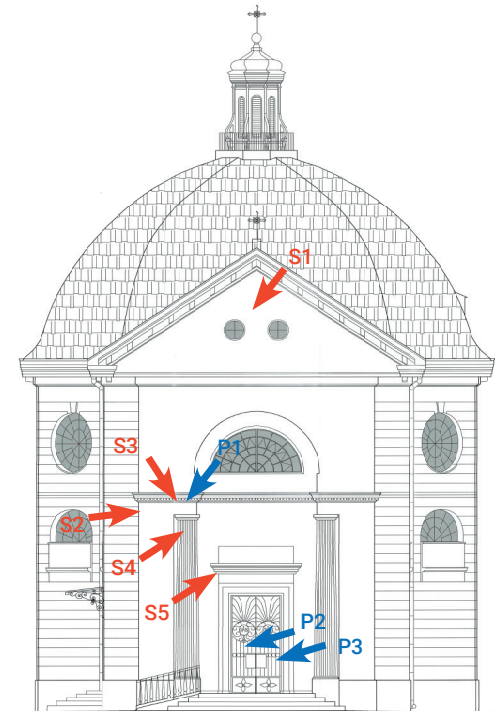
Po zakończeniu badań na obiekcie dla każdej z wykonanych odkrywek sporządzono dokumentację fotograficzną. Do zdjęć użyto aparatu w fotograficznego Lumix GH4 oraz iPhone 13. W celu czytelnego przedstawienia wyników pracy w formie tekstowej i graficznej dla elewacji przyjęto oznaczenie stron świata, a każdej z wykonanych odkrywek nadano numer porządkowy zgodnie z przyjętą nomenklaturą: tj. E1, gdzie E oznacza elewację wschodnią, a 1 numer porządkowy odkrywki na danej elewacji. Dla każdej odkrywki przygotowano tabelę stratygraficzną zawierającą numer warstwy (gdzie 0 stanowi podłoże konstrukcyjne, a 1, 2 itd kolejne warstwy), numerację faz chronologicznych dla warstw technologicznych w obrębie danej odkrywki, kolor warstwy oraz krótki opis. Miejsca pobrania próbek oznaczono na rzutach i zdjęciach zgodnie z przyjętą nomenklaturą: tj P1, gdzie P oznacza próbkę pobraną do badań a 1 numer porządkowy ; dla próbek przyjęto numerację ciągłą dla całego obiektu. W podsumowaniu przedstawiono wyniki badań łącznie dla wszystkich elewacji stosując rozróżnienie materiałowe.

6. SPRAWOZDANIE Z BADAŃ KONSERWATORSKICH

6.1. BUDYNEK KOŚCIOŁA

ELEWACJA POŁUDNIOWA

Lokalizacja odkrywek S1, S2, S3, S4, S5 oraz miejsca pobrania próbek P1, P2, P3:

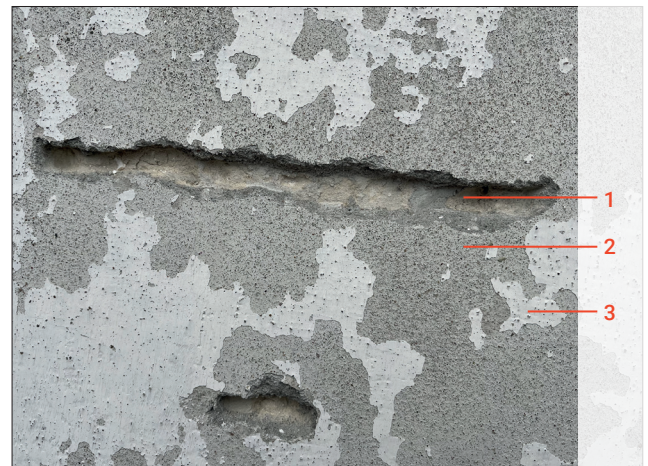
Rys. 1. Rzut elewacji południowej; niebieskimi strzałkami zaznaczono miejsca pobrania próbek

Elewacja południowa; czerwoną ramką oznaczono obszary, w których wykonano odkrywki sondażowe

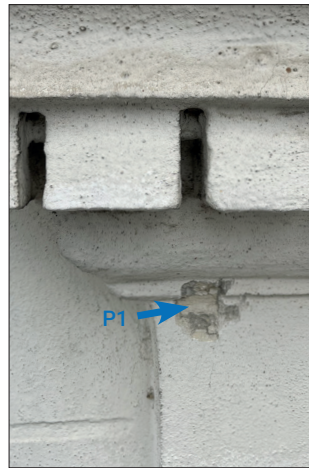

odkrywka S1

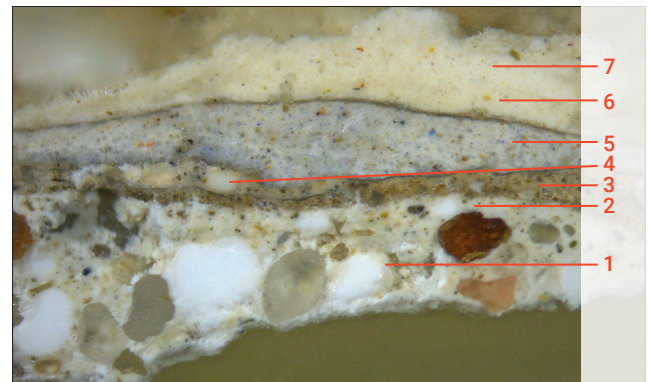
nr/f.ch.	kolor warstwy	opis warstwy
3/II	biały	wtórna warstwa malarska
2/II	szary	wtórna zaprawa cementowo-wapienna
1/I	kremowy	pierwotna zaprawa wapienno-trasowa

odkrywka S2

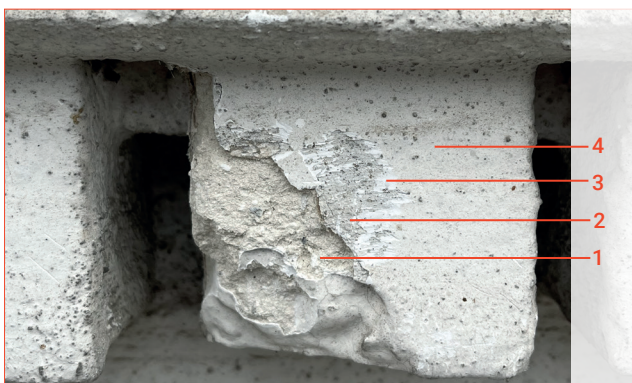
próbka P1

nr/f.ch.	kolor warstwy	opis warstwy
4/III	biały	wtórna warstwa malarska
3/II	biały	wtórna warstwa malarska
2/II	szary	wtórna zaprawa cementowo-wapienna
1/I	kremowy	pierwotna zaprawa wapienno-trasowa
0/I		wątek ceglany/ podłoże konstrukcyjne

nr/f.ch.	kolor warstwy	opis warstwy
7/V	biały	wtórna warstwa malarska
6/V	biały	wtórna warstwa malarska
5/IV	biały	wtórna warstwa malarska
4/III	biały	wtórna warstwa malarska
3/II	ugrowy	wtórna warstwa malarska
2/I	biały	pierwotna warstwa malarska
1/I	kremowy	pierwotna zaprawa wapienno-trasowa

odkrywka S3

nr/f.ch.	kolor warstwy	opis warstwy
4/III	biały	wtórna warstwa malarska
3/II	biały	wtórna warstwa malarska
2/II	szary	wtórna warstwa szlichty cementowej
1/I	kremowy	pierwotna zaprawa wapienno-trasowa

odkrywka S4

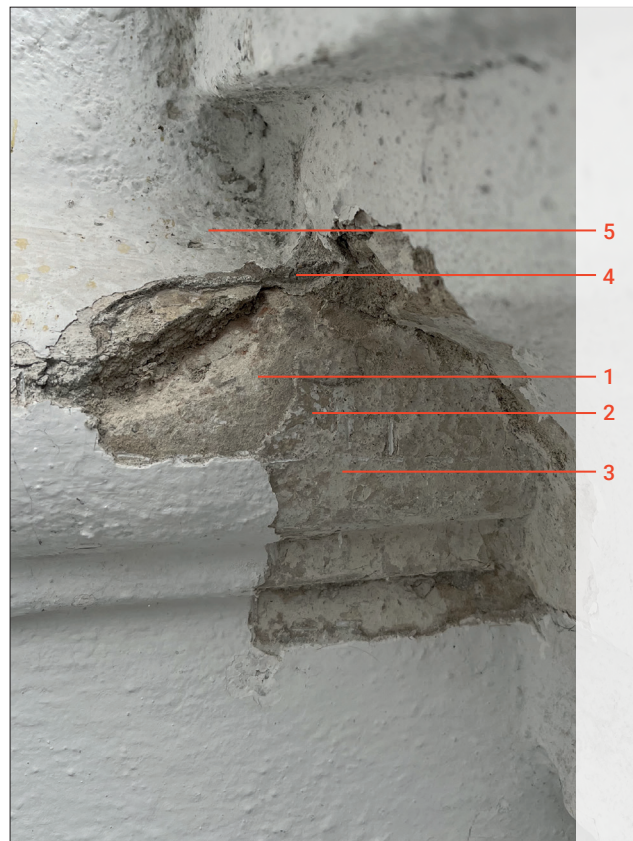
nr/f.ch.	kolor warstwy	opis warstwy
3/II	biały	wtórna warstwa malarska
2/II	szary	wtórna zaprawa cementowo-wapienna
1/I	kremowy	pierwotna zaprawa murarska
0/I		wątek ceglany/ podłoże konstrukcyjne

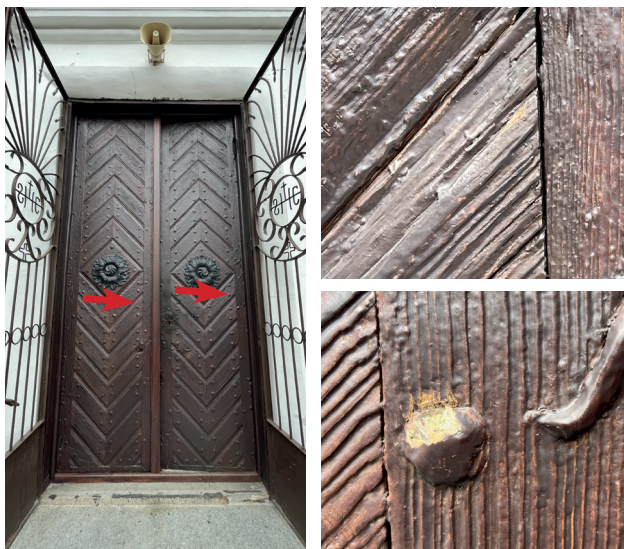
odkrywka S5

nr/f.ch.	kolor warstwy	opis warstwy
5/III	biały	wtórna warstwa malarska
4/II	szary	wtórna zaprawa cementowo-wapienna
3/I	biały	pierwotna warstwa malarska
2/I	kremowy	pierwotna zaprawa wapienno-trasowa/ retusz sztukatorski
1/I	kremowy	pierwotna zaprawa wapienno-trasowa

próbka P2, P3

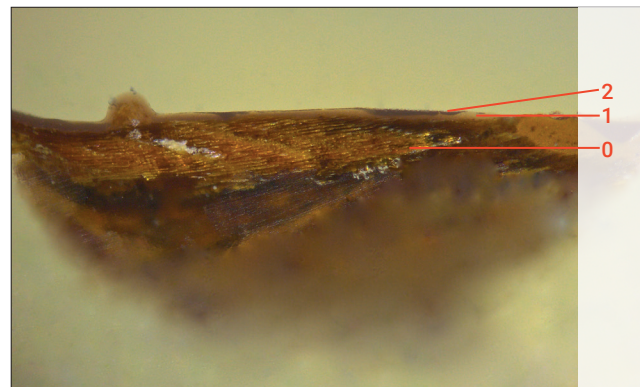
Próbka P2 rozwarstwiła się, jej części zostały opracowane w osobnych naszlifach. Warstwy 8, 9 na podłożu metalowym odpowiadają warstwom 1, 2 na podłożu drewnianym.

nr/f.ch.	kolor warstwy	opis warstwy
2/III	brązowy	wtórna warstwa malarska
1/II	ugrowy	wtórna warstwa malarska
0/I		drewno / podłoże konstrukcyjne

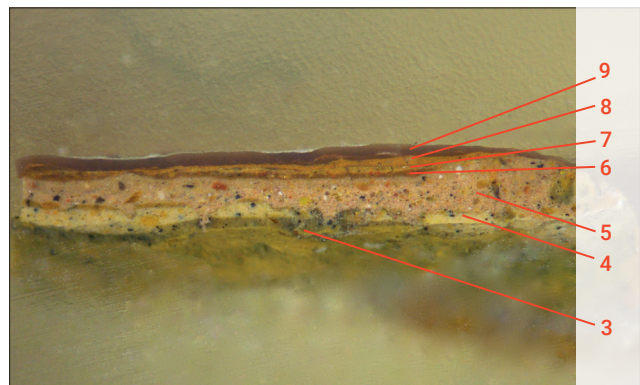
P2

nr/f.ch.	kolor warstwy	opis warstwy
9/X	brązowy	wtórna warstwa malarska
8/IX	ugrowy	wtórna warstwa malarska
7/VIII	ugrowy	wtórna warstwa malarska
6/VII	brązowy	wtórna warstwa malarska
5/VI	jasny brązowy	wtórna warstwa malarska
4/V	żółty	wtórna warstwa malarska
3/IV	zielony	wtórna warstwa malarska
2/III	szary	wtórna warstwa malarska
1/II	ugrowy	wtórna warstwa malarska
0/I		metal/ podłoże konstrukcyjne

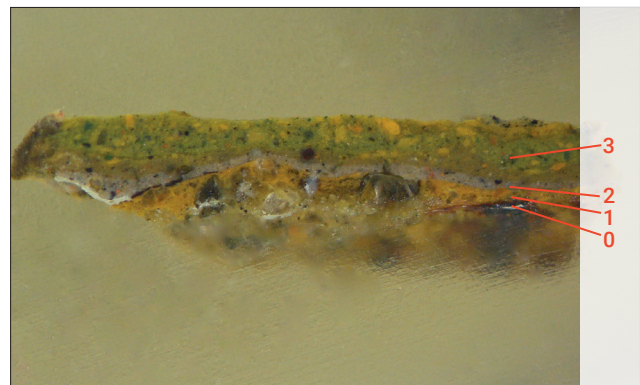
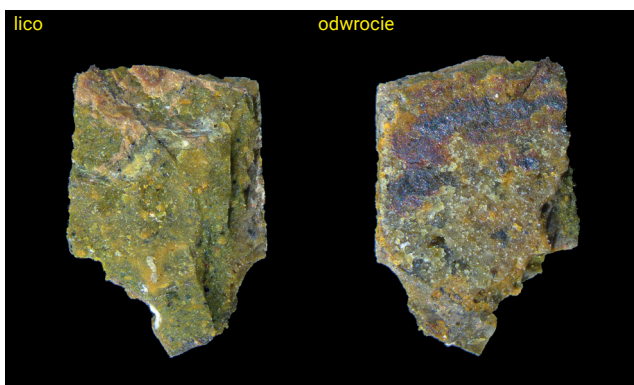
P3

P2

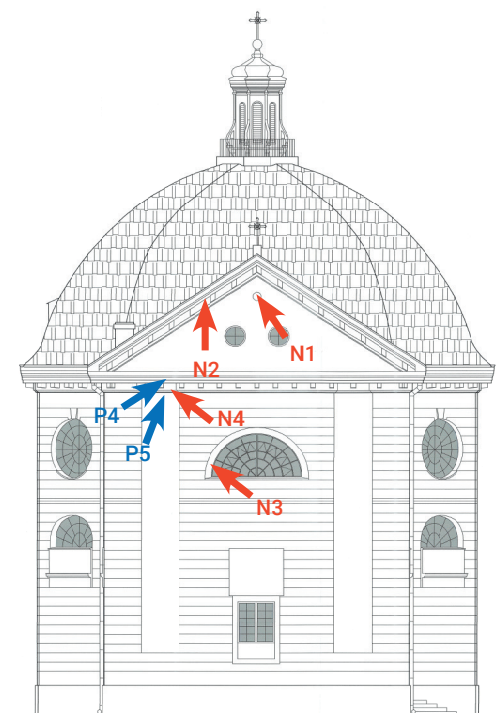
P3b

P3a

ELEWACJA PÓŁNOCNA

Lokalizacja odkrywek N1, N2, N3, oraz miejsca pobrania próbek P4, P5:

Rys. 2. Rzut elewacji północnej; niebieskimi strzałkami zaznaczono miejsca pobrania próbek z wybranych odkrywek

Elewacja północna – czerwoną ramką oznaczono obszary, w których wykonano odkrywki sondażowe

odkrywka N1

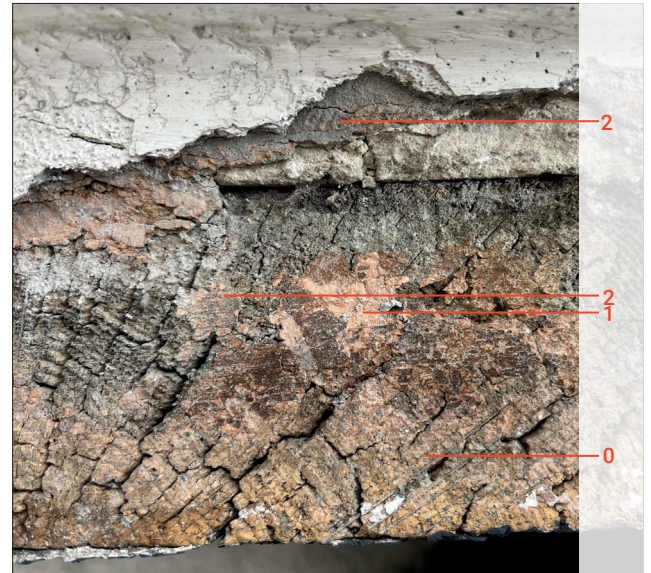

nr/f.ch.	kolor warstwy	opis warstwy
6/IV	biały	wtórna warstwa malarska
5/III	biały	wtórna warstwa malarska
4/II	biały	wtórna zaprawa cementowo-wapienna/ cienkowarstwowa
3/I	biały	pierwotna warstwa malarska, pokryta patyną
2/I	kremowy	pierwotna zaprawa wapienno-trasowa
1/I	kremowy	zaprawa murarska wapienno-trasowa
0/I		watek ceglany/podłoże konstrukcyjne

odkrywka N2

nr/f.ch.	kolor warstwy	opis warstwy
2/III	brązowy	wtórna warstwa malarska
1/II	pomarańczowy	wtórna warstwa malarska
0/I		drewno/ podłoże konstrukcyjne

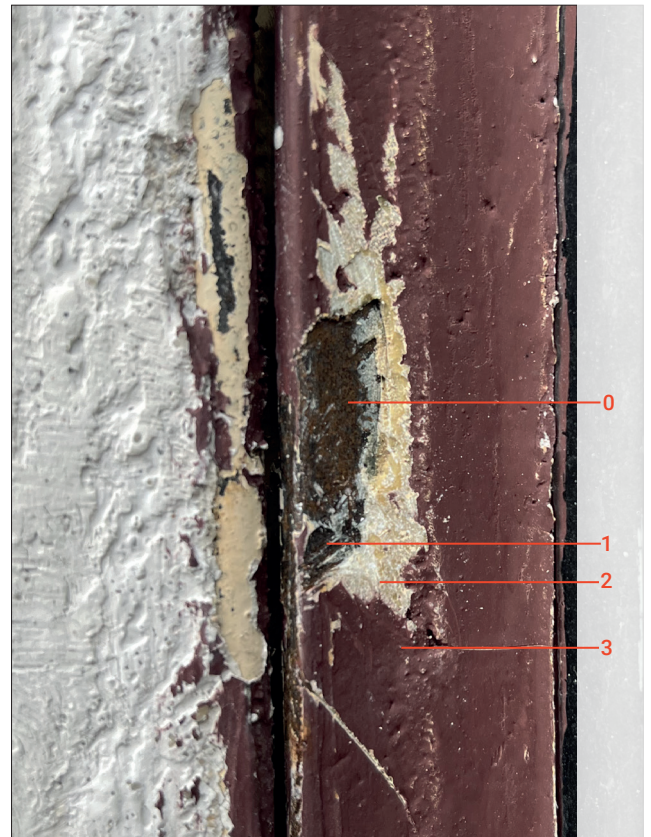

Pomarańczowa warstwa malarska (1) została nałożona na mocno zniszczoną powierzchnię drewna, znajduje się w szczelinach i uszkodzeniach, dlatego przypuszcza się, że jest to warstwa wtórna.

odkrywka N3

nr/f.ch.	kolor warstwy	opis warstwy
3/III	brązowy	wtórna warstwa malarska
2/II	ugrowy	wtórny kit szklarski
1/II	czarny	wtórna warstwa malarska
0/II		metal/podłoże konstrukcyjne

odkrywka N4

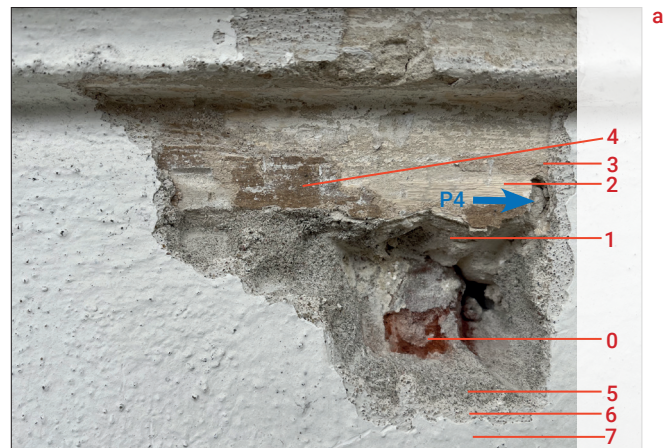
b

nr/f.ch.	kolor warstwy	opis warstwy
4/III	biały	wtórna warstwa malarska
3/II	szary	wtórna zaprawa cementowo-wapienna
2/I	kremowy	pierwotna warstwa malarska
1/I	kremowy	pierwotna zaprawa wapienno-trasowa

a

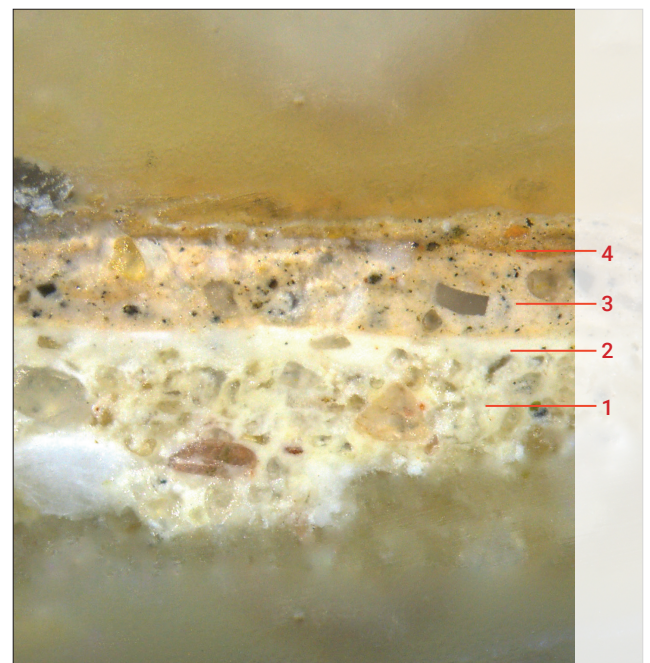
nr/f.ch.	kolor warstwy	opis warstwy
7/V	biały	wtórna warstwa malarska
6/V	biały	wtórna zaprawa cementowo-wapienna/ cienkowarstwowa
5/IV	szary	wtórna zaprawa cementowo-wapienna
4/III	ugrowy	wtórna warstwa malarska
3/II	jasny ugrowy	wtórna warstwa malarska
2/I	biały	pierwotna zaprawa wapienno-trasowa
1/I	kremowy	zaprawa murarska wapienno-trasowa
0/I		watek ceglany/podłoże konstrukcyjne

próbka P4

nr/f.ch.	kolor warstwy	opis warstwy
4/III	ugrowy	wtórna warstwa malarska
3/II	jasny ugrowy	wtórna zaprawa cementowo-wapienna
2/I	biały	pierwotna zaprawa wapienno-trasowa
1/I	kremowy	zaprawa murarska wapienno-trasowa

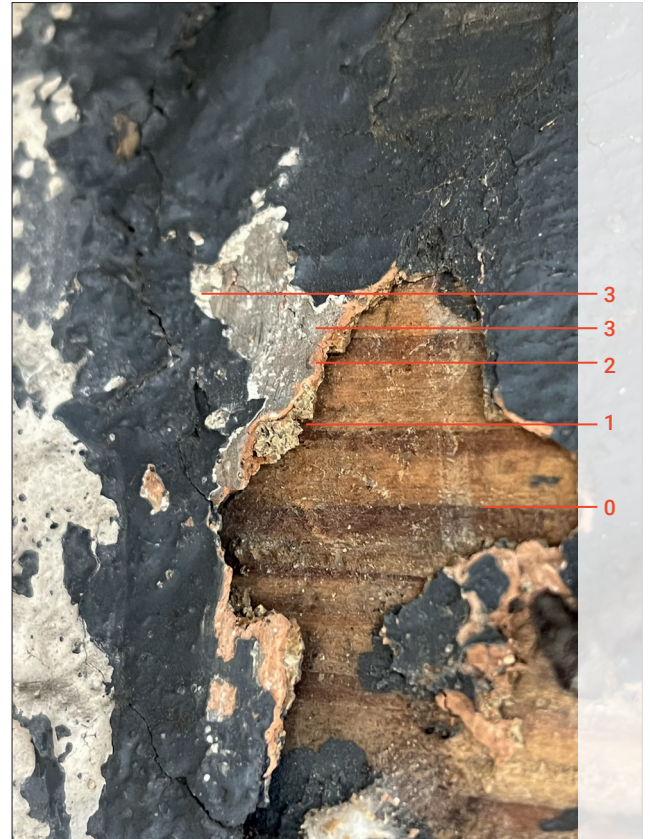

odkrywka N5

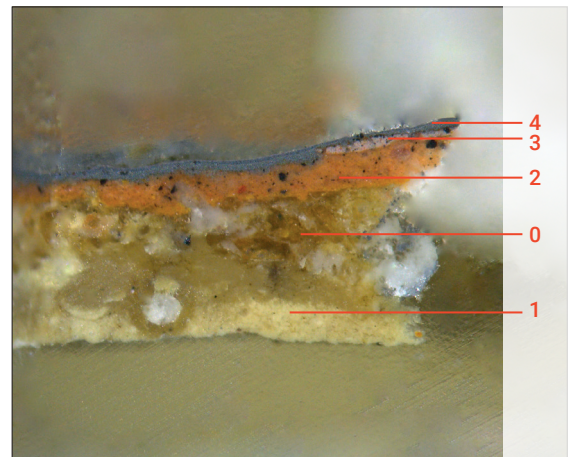
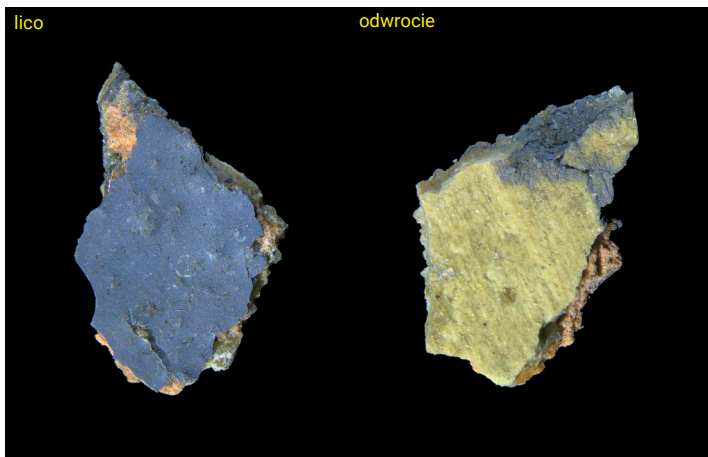
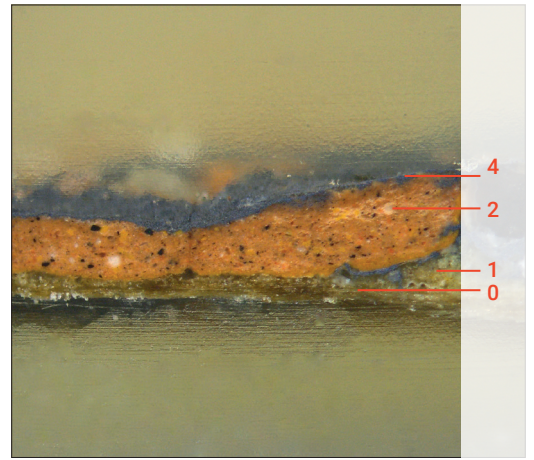
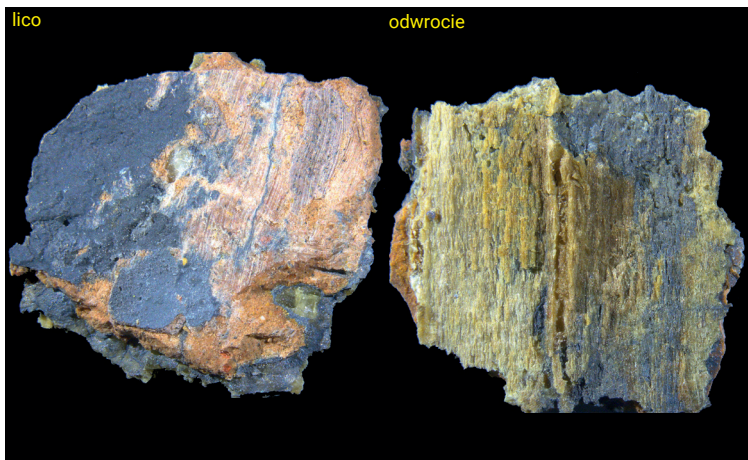

nr/f.ch.	kolor warstwy	opis warstwy
4/IV	granatowy	wtórna warstwa malarska
3/III	biały	wtórna warstwa malarska
2/III	pomarańczowy	wtórna warstwa malarska, pokryta patyną
1/II	jasny zielony	wtórna warstwa malarska
0/I		drewno/ podłoże konstrukcyjne

W tabeli przedstawiono stratyografię zarówno dla odkrywki jak i próbek.

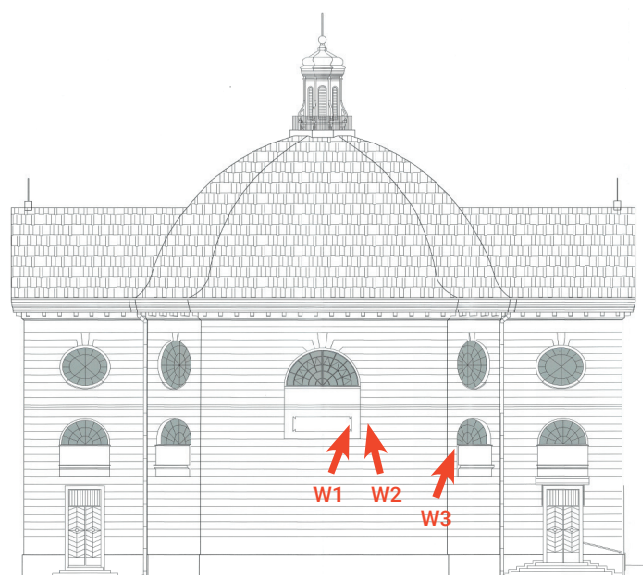

próbka P5

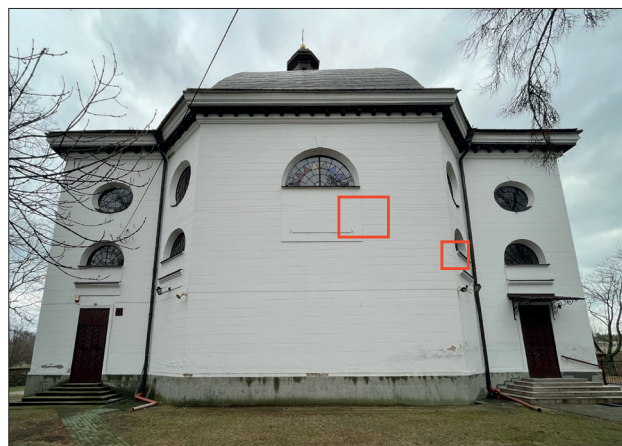

ELEWACJA ZACHODNIA

Lokalizacja odkrywek W1, W2, W3:

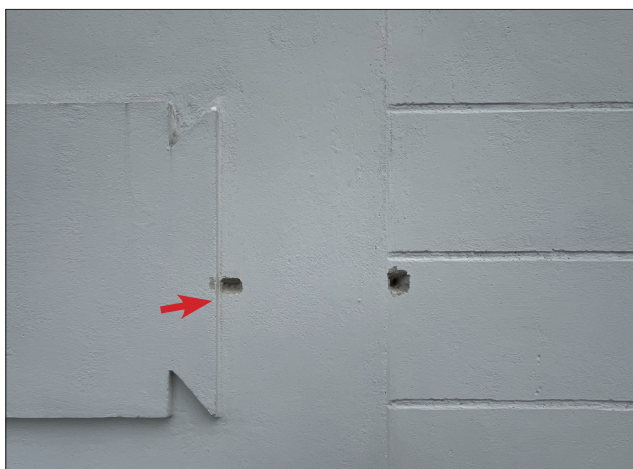

Rys. 3. Rzut elewacji zachodniej

Elewacja zachodnia – czerwoną ramką zaznaczono obszary, w których wykonano odkrywki sondażowe

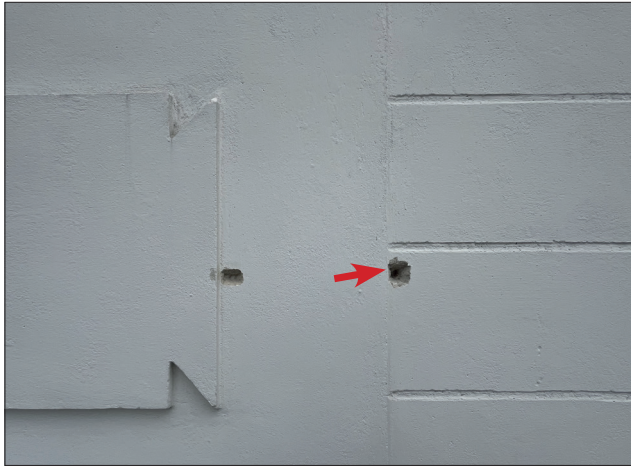
odkrywka W1

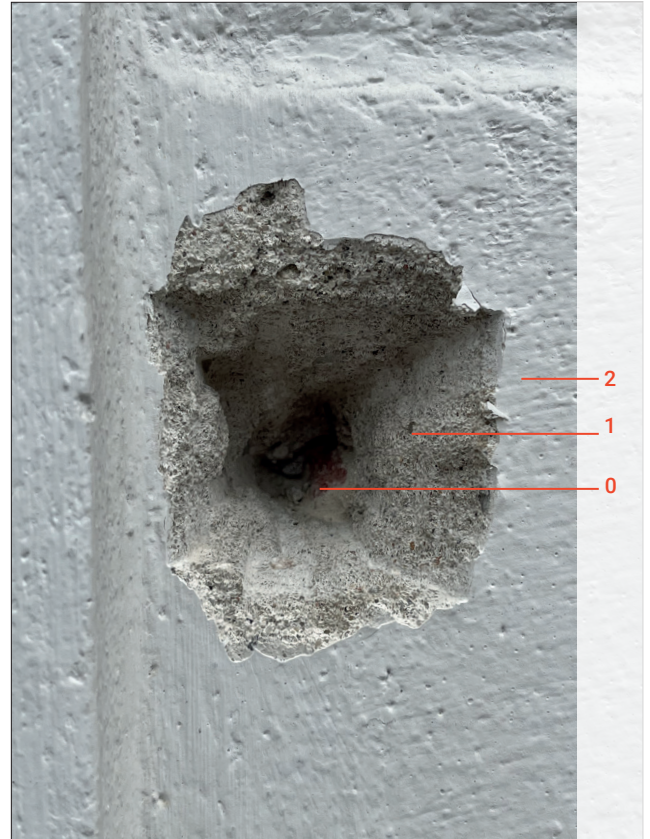
nr/f.ch.	kolor warstwy	opis warstwy
2/II	biały	wtórna warstwa malarska
1/II	szary	wtórna zaprawa cementowo-wapienna

Grubości tynku w odkrywkach W1 i W2 różnią się znacznie pod względem grubości, przypuszcza się, że odkrywka W1 występuje w obrysie pierwotnego okna, zamurowanego podczas wcześniejszych, historycznych prac remontowych.

odkrywka W2

nr/f.ch.	kolor warstwy	opis warstwy
2/II	biały	wtórna warstwa malarska
1/II	szary	wtórna zaprawa cementowo-wapienna
0/I		wątek ceglany/ podłoże konstrukcyjne

odkrywka W3

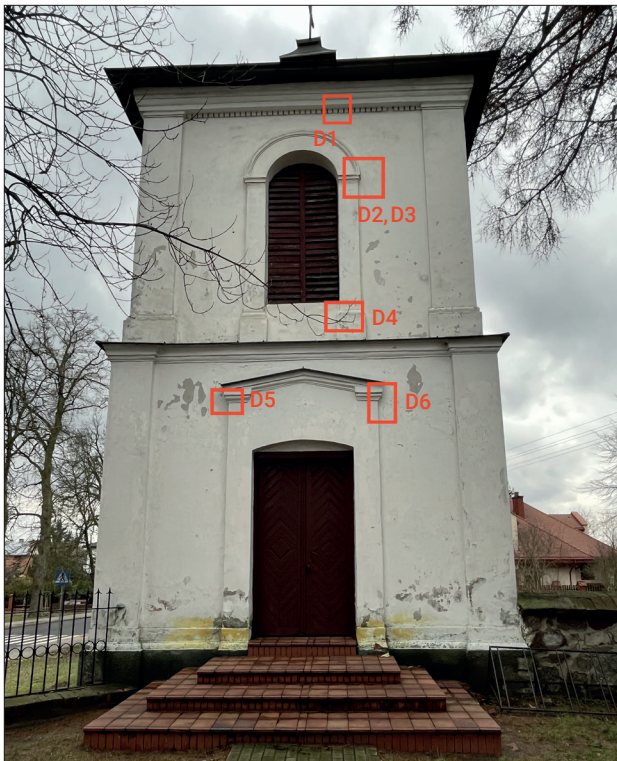

nr/f.ch.	kolor warstwy	opis warstwy
3/II	biały	wtórna warstwa malarska
2/II	szary	wtórna wtórna zaprawa cementowo-wapienna
1/I	kremowy	pierwotna zaprawa murarska
0/I		wątek ceglany/ podłoże konstrukcyjne

6.2. DZWONNICA

Lokalizacja odkrywek D1, D2, D3, D4, D5, D6:

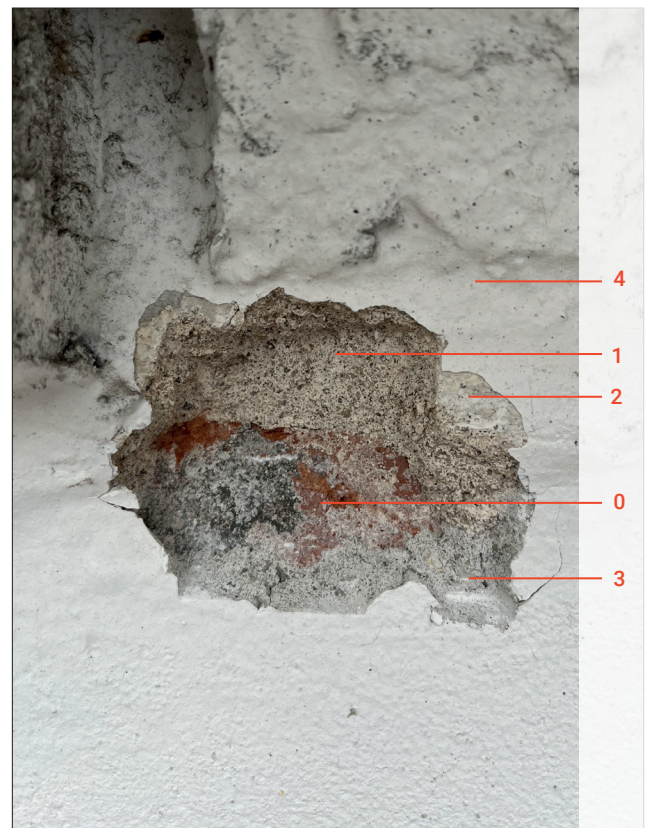

Fot. 5. Elewacja wschodnia – czerwoną ramką zaznaczono obszary, w których wykonano odkrywki sondażowe

odkrywka D1

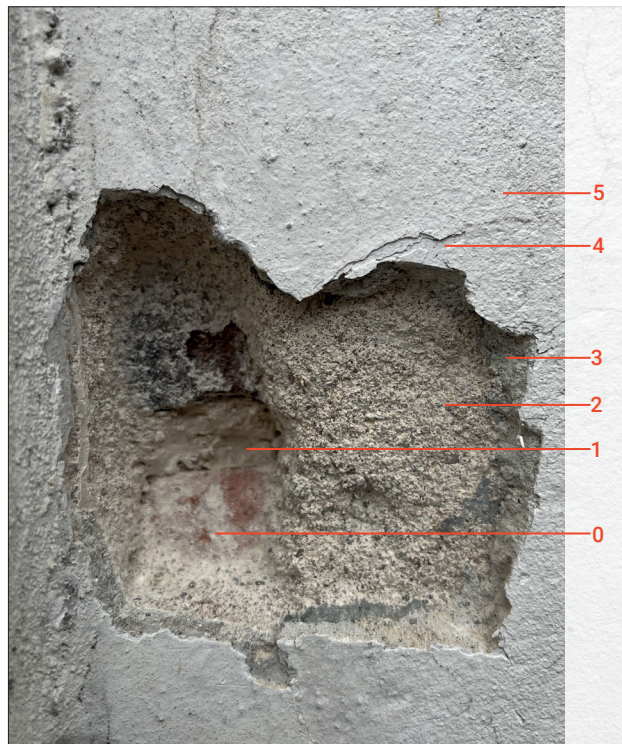
nr/f.ch.	kolor warstwy	opis warstwy
4/III	biały	wtórna warstwa malarska
3/II	szary	wtórna zaprawa cementowo-wapienna
2/I	biały	pierwotna warstwa malarska
1/I	kremowy	pierwotna zaprawa wapienno-trasowa
0/I		wątek ceglany/podłoże konstrukcyjne

odkrywka D2

nr/f.ch.	kolor warstwy	opis warstwy
5/III	biały	wtórna warstwa malarska
4/II	biały	wtórna warstwa malarska
3/II	szary	wtórna zaprawa cementowo-wapienna
2/I	kremowy	pierwotna zaprawa wapienno-trasowa
1/I	kremowy	pierwotna zaprawa murarska
0/I		wątek ceglany/podłoże konstrukcyjne

odkrywka D3

nr/f.ch.	kolor warstwy	opis warstwy
4/II	biały	wtórna warstwa malarska
3/II	szary	wtórna zaprawa cementowo-wapienna
2/I	biały	pierwotna warstwa malarska
1/I	kremowy	pierwotna zaprawa wapienno-trasowa

odkrywka D4

nr/f.ch.	kolor warstwy	opis warstwy
4/II	biały	wtórna warstwa malarska
3/II	szary	wtórna zaprawa cementowo-wapienna
2/I	kremowy	pierwotna zaprawa wapienno-trasowa
1/I	kremowy	pierwotna zaprawa murarska
0/I		wątek ceglany/podłoże konstrukcyjne

odkrywka D5

nr/f.ch.	kolor warstwy	opis warstwy
5/III	biały	wtórna warstwa malarska
4/II	biały	wtórna warstwa malarska
3/II	szary	wtórna zaprawa cementowo-wapienna
2/I	kremowy	pierwotna warstwa malarska
1/I	kremowy	pierwotna zaprawa wapienno-trasowa

odkrywka D6

nr/f.ch.	kolor warstwy	opis warstwy
4/II	biały	wtórna warstwa malarska
3/II	biały	wtórna warstwa malarska
2/I	szary	wtórna zaprawa cementowo-wapienna
1/I	kremowy	pierwotna zaprawa wapienno-trasowa
0/I		wątek ceglany/podłoże konstrukcyjne

7. PODSUMOWANIE BADAŃ KONSERWATORSKICH

7.1. BUDYNEK KOŚCIOŁA

MURY

W toku badań na elewacji kościoła stwierdzono występowanie pierwotnej, wapienno-trasowej zaprawy murarskiej, w charakterystycznym kremowym (beżowym) kolorze, z białymi grudkami wapna, we wszystkich odkrywkach na ścianach elewacji ukazujących wątek ceglany. Zaprawa zachowana w dobrym stanie, charakteryzuje się większą niż zaprawy wapienno-piaskowe wytrzymałością. Z analizy materiałów archiwalnych wynika, że konstrukcja ścian przetrwała w stanie niezmiennym, przekształceniu podlegała przypuszczalnie partia cokołu, która zazwyczaj jest najbardziej narażona na zniszczenia; wymieniono również okna krosnowe na ślusarkę przeszkloną szkłem kolorowym, modyfikując częściowo otwory okienne.

WYPRAWY TYNKOWE, DETAL SZTUKATORSKI

W odkrywkach S1 oraz N1 na budynku kościoła stwierdzono występowanie warstwy pierwotnego tynku wapienno-trasowego. Warstwa jest nieciągła, lico tynku ze szczątkami warstwy malarskiej zachowało się częściowo jedynie w odkrywce N1. W odkrywkach S2, S3, S5 i N4 obserwuje się dobrze zachowany detal sztukatorski o harmonijnych, czytelnych proporcjach z zachowanym licem tynku oraz pierwotną warstwą malarską (pobiałą) w kolorze złamanej, ciepłej bieli.

W trakcie prac remontowych usunięto bądź zniekształcono detal sztukatorski szczególnie w partiach okien oraz wejścia głównego w elewacji południowej wraz z flankującymi go kolumnami¹.

POKRYCIE DACHOWE I OBRÓBKI BLACHARSKIE

Pokrycie dachowe oraz obróbki blacharskie kościoła wykonane z blachy miedzianej, wtórne.

Część gzymsów kościoła i dzwonnicy pokryta wtórnie dachówką, na elewacji północnej kościoła - pojawia się dachówka o historycznym wykończeniu.

STOLARKA OKIENNA I DRZWIOWA

Historyczne, późniejsze względem budowy kościoła, drzwi w elewacji południowej oraz zachodniej o dobrze zachowanej konstrukcji ramowej z deskowaniem w jodełkę. Nie stwierdzono występowania pierwotnego opracowania malarskiego. Na podstawie analizy porównawczej przypuszcza się, że pierwotnie stolarka drzwiowa była pokostowana bądź politurowana. Klamki i szylidy w drzwiach elewacji zachodniej wtórne, stylizowane. W drzwiach południowych dołożona wtórna listwa przymykowa.

W konygnacji parteru zachowane prawdopodobnie pierwotne drewniane okna z historycznymi okuciami. Okno w części północnej elewacji wschodniej zamknięte wtórnym zewnętrznym oknem krosnowym o uproszczonej formie profili, bez zachowania podziałów okna pierwotnego. Zewnętrzne okno w części południowej nie zachowało się. Okno w elewacji północnej zachowane kompletne.

ŚLUSARKA OKIENNA

Zachowana wtórna ślusarka okienna zastąpiła wcześniejsze drewniane okna krosnowe z częściowo barwnym szkleniem. Ramy stalowe malowane na kolor grafitowo-czarny.

DETAL METALOPLASTYCZNY

W oknach na kondygnacji parteru zachowały się pierwotne kute kraty. Nad drzwiami w elewacji zachodniej znajdują się wtórne kute wsporniki zadaszenia².

Zachowały się trzy kute, przypuszczalnie wtórne, stylizowane krzyże, pod krzyżem na sygnaturce zachowała się złożona kula.

7.2. BUDYNEK DZWONNICY

MURY

W odkrywkach na elewacji dzwonnicy stwierdzono występowanie pierwotnej zaprawy murarskiej w wątku ceglanym. Kolor jest zbliżony do pierwotnych zapraw na elewacji kościoła, charakteryzuje się większą ilością kruszywa (drobnego piasku rzeczno-ego) oraz lepszym wymieszaniem³. Okno w elewacji południowej przypuszczalnie częściowo zamurowane.

¹ Na zdjęciach wykonanych w 1980 r. załączonych do karty ewidencji zabytków widoczne są detale gzymsów naczółkowych, opasek okiennych oraz detal w strefie wejścia głównego w elewacji południowej.

² Na zdjęciach z 1980 r. widoczne większe zadaszenia z rozbudowanymi wspornikami nad każdym wejściem elewacji zachodniej.

³ Obserwujemy mniej grudek wapna w masie spoiwa.

WYPRAWY TYNKOWE , DETAL SZTUKATORSKI

Na budynku dzwonnicy pierwotne tynki zaobserwowano w odkrywkach D2, D5, D6. Tynk w strukturze analogiczny do zaprawy murarskiej charakteryzuje się dobrym wymieszaniami oraz sporą zawartością kruszywa. W detalu sztukatorskim również stwierdzono występowanie pierwotnych zapraw (odkrywka D3) z zachowaną warstwą malarską (pobiałą) w kolorze złamanej ciepłej bieli.

POKRYCIE DACHOWE I OBRÓBKİ BLACHARSKIE

zachowane wtórne, pokrycie dachowe oraz obróbki blacharskie kościoła wykonane z blachy miedzianej, Część gzymsów dzwonnicy pokryta wtórnie dachówką,

STOLARKA OKIENNA I DRZWIOWA

Zachowały się historyczne, przypuszczalnie pierwotne, drzwi w elewacji wschodniej, o dobrze zachowanej konstrukcji ramowej z deskowaniem w jodełkę, forma analogiczna do stolarki drzwiowej zastosowanej w kościele. Nie stwierdzono występowania pierwotnego opracowania malarskiego. Na podstawie analizy porównawczej przypuszcza się, że pierwotnie stolarka drzwiowa była pokostowana bądź politurowana.

W kondygnacji pięt (zachowana część nadślemienna) zachowały się historyczne przypuszczalnie pierwotne żaluzje oraz półkoliste okno krosnowe w kondygnacji parteru. Nie stwierdzono występowania warstw pierwotnego opracowania powierzchni.

DETAL METALOPLASTYCZNY

Zachował się kuty, przypuszczalnie wtórny krzyż na zwieńczeniu dachu.

8. OPIS STANU ZACHOWANIA

8.1. BUDYNEK KOŚCIOŁA

MUR, TYNKI, DETAL SZTUKATORSKI

Na ścianach kościoła widoczne są liczne pęknięcia konstrukcyjne. Pęknięcia obserwuje się również w partii gzymsu okapowego na całym obwodzie kościoła i na profilu na elewacji północnej i południowej. Szczególnie znaczne pęknięcia występują w miejscu styku gzymsu tympanonu z profilem ciągnionym szczytu w narożniku elewacji południowej i wschodniej. Miejsce to wymaga przeprowadzenia naprawy konstrukcyjnej.

W obrębie komina w północno-wschodnim narożniku dachu widoczne ubytki w wątku ceglanym.

Na przeważającej powierzchni elewacji wykonano wtórne, szczelne tynki cementowo-wapienne o dużej wytrzymałości. w większości zachowane w dobrym stanie technicznym, jedynie w obszarach narażonych na szkodliwe działanie wody obserwuje się szereg zniszczeń. W strefie cokołowej na skutek łącznego działania wadliwego systemu odprowadzania wody, podciągania kapilarnego oraz uszczelnienia przyziemia betonowym cokołem obserwuje się rozległe zakresy dezintegracji strukturalnej tynku spowodowanego przez przemarzanie i wysolenia. Połacie spęcherzonego tynku i łuszczonej się farby widoczne są na wszystkich elewacjach. Do złego stanu zachowania wypraw na elewacji przyczynia się dodatkowo różnica poziomów gruntu i posadzki wewnątrz kościoła oraz przypuszczalnie brak wewnętrznej izolacji pionowej. We wnętrzu w kilku miejscach tuż nad poziomem posadzki również zaobserwowano zniszczenia tynku na skutek wysoleń.

Detal sztukatorski częściowo zniekształcony w czasie ostatnich remontów, szczególnie nieudane rekonstrukcje obserwuje się w obrębie opaski drzwi wejściowych oraz flankujących je kolumn. Zachowała się znaczna część ciągnionego detalu sztukatorskiego w partii gzymsów, mimo przykrycia szczelnymi warstwami powierzchniowymi oraz uszkodzeń w zakresie obróbek blacharskich.

Wtórna granitowa okładzina schodów na elewacji południowej oraz elewacji zachodniej od strony południowej, w dość dobrym stanie technicznym, widoczne odspojenia okładziny w partii podstopnic.

Lastrykowe schody na elewacji zachodniej w części północnej, w bardzo złym stanie konstrukcyjnym, Zniszczone, popękanne stopnice wymagają wymiany.

Na elewacji zamontowane jest niedopasowane stylistycznie do obiektu oświetlenie.

POKRYCIE DACHOWE I OBRÓBKI BLACHARSKIE

Obróbki blacharskie parapetów, gzymsów i profili sztukatorskich miejscowo uszkodzone, styk materiałowy jest nieszczelny, co powoduje wnikanie wody w mur i tynki. Zbyt krótkie rury spustowe powodują rozbryzgiwanie się znacznej ilości wody w bezpośrednie otoczenie ścian kościoła, doraźnie dla części rur zastosowano przedłużki PCV, aby odprowadzić wodę poza obszar opaski.

Część gzymsów pokryto wtórnie dachówką, lokalnie uszkodzoną i pokrytą intensywnym porostem mikrobiologicznym. Brakuje obróbki na styku ze ścianą.

Pokrycie dachu zachowane w większości w dobrym stanie technicznym, uszkodzone i powigane są rynny leżące, szczególnie w pobliżu koszy spustowych. Kosze i wloty rur spustowych są zapchane.

DETAL DREWNIANY

Drewniane gzymsy okapowe oparte na belkowaniu oraz plinty drewniane wieńczące obie kolumny na elewacji południowej zniszczone na skutek działania wody i warunków atmosferycznych.

Widoczne głębokie spękania wzdłuż usłojenia i liczne ubytki i wypłukanie materiału. Do belkowania przymocowana wtórna czołowa listwa drewniana, obecnie wypaczona. Elementy miejscowo naprawiane zaprawami mineralnymi, całość pokryta grubymi, łuszczącymi się warstwami przemalowań

Wszystkie elementy drewniane pokryte są wtórnie warstwą malarską w kolorze granatowym.

STOLARKA OKIENNA I DRZWIOWA

Drzwi w elewacji południowej zachowane w dobrym stanie konstrukcyjnym. Na całej powierzchni od strony zewnętrznej obserwuje się liczne płytkie spękania wzdłuż słojów, ubytki powstałe na skutek ekspozycji na warunki atmosferyczne oraz nieumiejetnie przeprowadzone prace remontowe. Widoczne naprawy, szycie ramy prawego skrzydła oraz wymieniona listwa przymykowa. Ze względu na zniszczenia powierzchni nie zachowały się warstwy pierwotnego opracowania. Drzwi w elewacji zachodniej zachowane w dobrym stanie konstrukcyjnym, poddane pracom remontowym. Powierzchnia, ze względu na zastosowane dodatkowe blaszane skrzydła zewnętrzne zachowana w lepszym stanie niż drzwi główne. Częściowo wymienione na wtórne okucia, szylidy i klamki zachowane w dobrym stanie konstrukcyjnym.

Okna wewnętrzne i zewnętrzne zachowane w dobrym stanie konstrukcyjnym, nie widać oznak rozkładu drewna. po-

wierzchniowo widoczne drobne ubytki, wiele warstw przemaalowań, które miejscowo pękają i odpajają się. W oknie w części

ŚLUSARKA OKIENNA

Zachowana wtórna ślusarka okienna zachowana w dobrym stanie konstrukcyjnym, miejscowo pokryte warstwą produktów korozji widoczne w ubytkach warstwy malarskiej. Lokalnie widoczne ubytki okitowania i szklenia.

DETAL METALOPLASTYCZNY

Kraty w oknach na kondygnacji parteru zachowały się w dobrym stanie konstrukcyjnym. Krata w części północnej elewacji wschodniej przemaalowana na białą.

Krzyże w części północnej i południowej zachowane w dobrym stanie konstrukcyjnym. Powierzchnia pokryta produktami korozji, tasmy stalowe nieznacznie powyginane. Podstawa krzyża północnego przebudowana, podstawa południowa powierzchniowo pokryta czarną grubą patyną.

Daszek nad wejściem na elewacji zachodniej pokryty współczesną blachą falistą. Wtórne kute wsporniki zadaszenia zachowane w dobrym stanie konstrukcyjnym, powierzchnia pokryta produktami korozji widocznymi w ubytkach warstw malarskich.

Wtórna balustrada stalowa przy schodach na elewacji południowej w dobrym stanie technicznym. Wtórne drzwi zewnętrzne w elewacji zachodniej zachowane w dobrym stanie konstrukcyjnym, pokryte w całości warstwą farby w kolorze brązowym, bez widocznych ognisk korozji.

Krzyż na sygnaturce poddany wcześniejszej renowacji, ma prostą, dobrze zachowaną konstrukcję, na złożonej kuli widoczne wypłamienia.

8.2. BUDYNEK DZWONNICY

MUR, TYNKI, DETAL SZTUKATORSKI

Na ścianach obserwuje się spękania konstrukcyjne. Mocne tynki cementowo-wapienne założone na całej powierzchni ścian są w dobrym stanie technicznym poza strefą cokołową. W tej partii tynki są zawilgocone i odparzone w wyniku podciągania kapilarnego i niszczącego działania wody opadowej. Dodatkowo sytuację pogorszyło nałożenie na cokol szerszej warstwy zaprawy cementowej ograniczającej swobodne odsychanie muru. Detal sztukatorski częściowo zniekształcony podczas nieumiejętnie prowadzonych prac remontowych. Widoczne liczne ubytki formy, a w większości jego przebieg jest bardzo niestaranny.

Warstwa malarska łuszczy się i odpada na skutek dezintegracji tynków oraz działania wody odpryskowej odbijającej się od obróbek blacharskich.

Brak odpowiedniego zabezpieczenia pomieszczenia piwnicznego przed zalewaniem przez niskie drzwi zlokalizowane w elewacji zachodniej.

Przed wejściem w elewacji wschodniej ułożone wtórne schodki obłożone klinkierem w dobrym stanie technicznym.

W strefach nadmiernego zawilgacania powierzchni widoczne ogniska porażenia mikrobiologicznego.

POKRYCIE DACHOWE I OBRÓBK BLACHARSKIE

Uszkodzenia w wykonanych z blachy miedzianej obróbkach blacharskich powodują zawilgocenia i dezintegrację tynków. Brakuje obróbki parapetu pod żaluzjami oraz w niektórych blendach okiennych. Na gzyms nad drzwiami w przyziemiu elewacji zachodniej założona w miejsce obróbki wtórna dachówka karpiówka.

DETAL DREWNIANY

Drewniane żaluzje zamontowane w górnej kondygnacji zachowane dość dobrym stanie technicznym. powierzchniowo widoczne zniszczenia powstałe na skutek ekspozycji na warunki atmosferyczne. W miejscach ubytków warstwy malarskiej widoczne ubytki formy lameli.

STOLARKA OKIENNA I DRZWIOWA

Zachowane w elewacji wschodniej drewniane drzwi są w dobrym stanie technicznym. Drzwi ramowe z deskowaniem w jodełkę odpowiadają formą drzwiom zachowanym w budynku kościoła. Powierzchnia drzwi przemaalowana farbą olejną w kolorze brązowym, założona zbyt krótka listwa przymykowa. Okucia, klamki, zawiasy metalowe pomalowane na kolor drzwi. W przyziemiu na elewacji zachodniej dwuskrzydłowe niskie drzwi deskowe w złym stanie technicznym. Na elewacji południowej w łuku blendy na parterze zamontowane jest łukowe, stałe okno krosnowe z promienistymi szprosami w dobrym stanie technicznym, pokryte wieloma warstwami malarskimi, zacierającymi kształt ram i szprosów.

DETAL METALOPLASTYCZNY

Krzyż w zwieńczeniu kopułki dachu zachowany w dobrym stanie technicznym powierzchnia pokryta produktami korozji, złuszczone są warstwy malarskie.

9. STAN ZACHOWANIA-SERWIS FOTOGRAFICZNY

Fot. 1 Elewacja południowa; w górnej partii ścian widoczna degradacja warstw malarskich, w partii cokołowej widoczne zawilgocenia i obszary porażenia mikrobiologicznego. W partii detalu sztukatorskiego widoczne uproszczone i nieestetyczne rekonstrukcje w zakresie opaski drzwiowej oraz detalu kolumn.

Fot. 2 Elewacja północna; w partii przyziemia widoczna znaczna degradacja tynków i powłok malarskich na skutek podciągania kapilarnego, wysoleń i przemarzania, w dolnej części cokołu widoczne zawilgocenia i obszary porażenia mikrobiologicznego.

Fot. 3 Elewacja południowa (frontowa); w dolnej partii ścian widoczna degradacja tynków i powłok malarskich na skutek szkodliwego działania wody podciąganej kapilarnie.

Fot. 4 Elewacja północna; widoczna znaczna dezintegracja struktury tynków przez wodę podciąganą kapilarnie i wysolenia.

Fot. 5 Elewacja południowa; widoczne spękanie w nadprożu drzwi frontowych.

Fot. 6 Elewacja północna; widoczne znaczne sole krystalizujące na powierzchni tynku.

Fot. 7 Elewacja wschodnia; w górnej partii ścian widoczna degradacja powłok malarskich na skutek erozji, w partii przyziemia widoczna znaczna degradacja tynków i powłok malarskich na skutek podciągania kapilarnego, wysoleń i przemarzania, w dolnej części cokołu widoczne zawilgocenia i obszary porażenia mikrobiologicznego. Do rur spustowych dołączono nieestetyczne przedłużki z PCV w celu odprowadzenia wody dalej od elewacji.

Fot. 8 Elewacja wschodnia; zachowana pierwotna kratka okienna; widoczny zniekształcony detal w partii opaski okiennej; stolarka okienna zachowana w dobrym stanie konstrukcyjnym, widoczne powierzchniowe zniszczenia, brakuje okna zewnętrznego.

Fot. 9 Elewacja wschodnia; Wtórne zewnętrzne okno, wewnątrz zachowana pierwotna kratka okienna; widoczny zniekształcony detal w partii opaski okiennej.

Fot. 10 Elewacja zachodnia; w partii przyziemia powyżej cokołu widoczna znaczna degradacja tynków i powłok malarskich na skutek podciągania kapilarnego, wysoleń i przemarzania, w dolnej części cokołu widoczne zawilgocenia i obszary porażenia mikrobiologicznego. Do rur spustowych dołączono nieestetyczne przedłużki z PCV w celu odprowadzenia wody dalej od elewacji.

Fot. 11 Elewacja zachodnia; ze względu na zły stan techniczny schody w części północnej wymagają wymiany.

Fot. 12 Elewacja zachodnia; schody w części południowej wymagające naprawy, widoczna odspojona okładzina podstopnicy, zaciek, ogniska porażenia mikrobiologicznego.

Fot. 13 Elewacja zachodnia; daszek nad wejściem w części południowej. widoczne nieestetyczne zadaszanie z blachodachówki, kute, wtórne wsporniki zachowane w dobrym stanie technicznym.

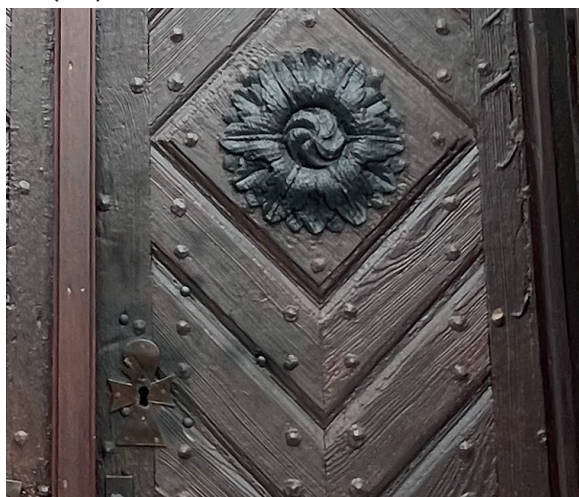
Fot. 14 Elewacja zachodnia; historyczne drzwi w części południowej zachowane w dobrym stanie technicznym.

Fot. 15 Elewacja zachodnia; historyczne drzwi w części południowej od strony wewnętrznej

Fot. 16 Elewacja południowa; zachowane drzwi historyczne, widoczna wtórna listwa przymykowa.

Fot. 17 Elewacja południowa, detal drzwi frontowych, widoczne przeszycie skrzydła klamrami stalowymi

Fot. 18 Elewacja południowa, detal drzwi frontowych, znaczne zniszczenia powierzchni, ubytki oraz klamrowanie konstrukcji.

Fot. 19 Obróbki blacharskie, widoczne niedrożne rynny leżące przy krawędzi dachu.

Fot. 20 Obróbki blacharskie, widoczne odkształcone rynny leżące.

Fot. 21 Obróbki blacharskie, widoczne odkształcone rynny leżące.

Fot. 22 Krzyż w części południowej, widoczna przebudowana podstawa.

Fot. 23 Krzyż w części północnej, widoczna odkształcona konstrukcja, zanieczyszczona podstawa

Fot. 24 Odnalezione na poddaszu wcześniejsze historyczne (pierwotne?) blaszane krzyże.

Fot. 25 Komin w części północnej, widoczne ubytki w wymurowaniu.

Fot. 26 Elewacja północna, widoczne spękania gzymsu w narożniku tympanonu.

Fot. 27 Elewacja północna, widoczne spękania gzymsu w szczycie tympanonu.

Fot. 28 Elewacja północna, widoczne konstrukcyjne spękania gzymsu, wydzielenie się narożnika.

Fot. 29 Widoczne konstrukcyjne wzmocnienie narożnika gzymsu płaskownikiem stalowym.

Fot. 30 Widoczne wadliwe połączenie obróbki blacharskiej gzymsu ze ścianą.

Fot. 31 Dzwonnica, elewacja wschodnia, widoczne zniszczenia w partii tynku narażonej na działanie wody.

Fot. 32 Dzwonnica, elewacja południowa, widoczne zniszczenia w partii tynku narażonej na działanie wody.

Fot. 33 Dzwonnica, elewacja północna, widoczne uszkodzenia warstw malarskich na skutek erozji.

Fot. 34 Dzwonnica, elewacja zachodnia, widoczne uszkodzenia warstwy malarskiej oraz zniszczenia w partii cokołowej na skutek działania wody.

Fot. 35 Dzwonnica, elewacja wschodnia, zachowane drzwi wejściowe.

Fot. 36 Dzwonnica, widoczne przypuszczalnie przekształcone okno w elewacji południowej.

Fot. 37 Dzwonnica, żaluzja w elewacji południowej, widoczne zniszczenia elementów drewnianych i zniekształcone detale sztukatorskie.

Fot. 38 Dzwonnica, żaluzja w elewacji wschodniej, widoczne zniszczenia elementów drewnianych i zniekształcone detale sztukatorskie.

Fot. 39 Dzwonnica, wtórne schody przy wejściu w elewacji wschodniej; powyżej szczelnego cementowego cokołu widoczne znaczne zniszczenia w onszarze tynku spowodowane podciąganiem kapilarnym wody i wysoleniami.

Fot. 40 Dzwonnica, elewacja zachodnia, powyżej szczelnego cementowego cokołu widoczne znaczne zniszczenia w onszarze tynku spowodowane podciąganiem kapilarnym wody i wysoleniami, przez niezabezpieczony otwór drzwiowy w przyziemiu zalewana jest kondygnacja piwniczna.

Fot. 41 Widoczne zniszczenia obrzutki cementowej w partii cokołu.

Fot. 42 Widoczne zniszczenia obrzutki cementowej w partii cokołu.

10. CEL I ZAŁOŻENIA KONSERWACJI

Celem planowanych działań konserwatorskich jest przywrócenie walorów estetycznych oraz właściwości technicznych obiektu. Każdy etap prac należy prowadzić pod ścisłym nadzorem konserwatorskim.

10.1. BUDYNKI KOŚCIOŁA I DZWONNICY

MURY, TYNKI DETAL SZTUKATORSKI

Naruszona konstrukcja murowa zostanie naprawiona zgodnie z projektem budowlanym; wykonane zostaną niezbędne przemurowania, pęknięcia zszyte, oczyszczone i wypełnione.

Ze względu na bardzo zły stan techniczny należy wymienić lastrykowe schody zewnętrzne przed północnym wejściem w elewacji zachodniej budynku kościoła oraz schody wejściowe do budynku dzwonnicy. Nowe schody wykonane zostaną zgodnie z projektem budowlanym z szarego granitu płomieniowanego. Schody południowe w elewacji zachodniej oraz schody do wejścia głównego kościoła należy naprawić zgodnie z projektem budowlanym; w celu ujednolicenia materiałowego dopuszcza się również ich wymianę na granitowe.

Wszystkie zbędne, korodujące stalowe elementy oraz pozostałości instalacji na murze i wyprawach tynkowych ścian zostaną zdemonstrowane. Należy usunąć wszystkie uzupełnienia i naprawy wykonane uprzednio w szczelnych cementowych zaprawach. Zaleca się pozostawienie wszystkich obszarów wypraw tynkowych spełniających wymogi techniczne. Usunąć należy jedynie fragmenty tynku zdeintegrowanego, odparzonego, oraz objętego silnym porażeniem mikrobiologicznym. Zachowane w dobrym stanie technicznym wyprawy tynkarskie poddane będą zabiegom konserwatorskim. Usunąć należy wszystkie luźne i odspojone warstwy powierzchniowe (zaprawy cienkowarstwowe naprawcze, warstwy malarskie). Pozostałe obszary z mocno spojonymi nawarstwieniami zostaną doczyszczane metodami komplementarnymi lub przeszlifowane materiałami ściernymi, w celu zmniejszenia ich grubości, rozszczelnienia ich powierzchni oraz zwiększenia przyczepności dla warstw naprawczych.

Partie tynku narażone na porażenie mikrobiologiczne należy zdezynfekować, a zakresy w niewielkim stopniu zdeintegrowane wzmocnić strukturalnie preparatami na bazie estrów kwasów krzemowych i dyspersji nanowapna.

Większe ubytki wypraw tynkowych zostaną uzupełnione zaprawami na bazie wapna hydraulicznego, dwuwarstwowo, o warstwie wierzchniej zatartej na ostro, o frakcji kruszywa dopasowanej do zachowanych wcześniejszych wypraw tynkowych. Całość powierzchni tynkowanych należy pokryć szpachlami wapiennymi kontaktowymi w celu wyrównania chłonności i faktury powierzchni. Uziarnienie szpachli należy dopasować do istniejących tynków. Następnie powierzchnia ścian zostanie zagruntowana i pomalowana farbą krzemianową.

W przyziemiu w miejsce skutych zdeintegrowanych tynków nałożone zostaną zaprawy solochłonne (zaprawy renowacyjne w systemie WTA), po uprzednim odsoleniu podłoża, zgodnie z projektem budowlanym. Obszar należy regularnie kontrolować i w razie konieczności tynki ponownie wymienić. W ostateczności, w sytuacji dalszego pogarszania się problemu zawilgocenia i zniszczeń w partiach tynku wewnątrz budynku kościoła, dopuszcza się wykonanie hydroizolacji poziomej na poziomie gruntu zewnętrznego i pionowej na powierzchni wewnętrznej ścian, należy pamiętać, że wiązałoby się to z rozebraniem posadzki.

W celu kompleksowego ujęcia problemu odprowadzenia wody opadowej należy dokonać przeglądu i naprawy instalacji odprowadzania wody i wyprowadzić odpowiednio spadki gruntu oraz wykonać przepuszczalną dla wody opaskę wokół budynku, zgodnie z projektem budowlanym. Skute tynki pod względem formy należy zrekonstruować odtworzeniowo względem stanu istniejącego.

Wszystkie zachowane pierwotne detale sztukatorskie zostaną poddane zabiegom konserwatorskim: należy odczyścić powierzchnie z warstwy wtórnej zaprawy i przemalować odsłaniając lico pierwotnej warstwy malarskiej. Następnie, w razie konieczności przeprowadzone zostanie lokalnie wzmocnienie struktury sztukaterii oraz domocowanie sztukaterii do ściany przez kotwienie bądź podklejenie. Uzupełnione zostaną ubytki w zaprawie na bazie wapna hydraulicznego i piasku. Należy zrekonstruować formę w zakresie opasek okiennych w kondygnacji parteru na elewacji wschodniej, wejścia głównego na elewacji południowej i flankujących je kolumn oraz opasek drzwiowych na elewacji zachodniej wzorując się na zdjęciach zachowanych w karcie ewidencji zabytków architektury.

Wszystkie elementy wykonane z zapraw tj. tynki płaskie oraz detal sztukatorski pokryte zostaną farbą krzemianową w kolorze starej bieli w odcieniu zbliżonym do NCS S0502-Y50R. Przed pomalowaniem elewacji wykonane zostaną próby kolorystyczne, które przedstawione zostaną do akceptacji inspektorowi MWKZ (WUOZ) w Warszawie.

POKRYCIE DACHOWE I OBRÓBKİ BLACHARSKIE

Zostanie wykonana analiza uszkodzeń, na podstawie której wytypowane elementy zostaną naprawione bądź wymienione, zgodnie z projektem budowlanym. Wszystkie wadliwe obróbki blacharskie na gzymsach i parapetach zostaną wymienione, a ich mocowanie skorygowane tak, aby nie powodowało wnikania wody w głąb ściany oraz wykruszania się tynku na styku materiałowym. Brakujące obróbki zostaną uzupełnione.

Należy wykonać nowe pokrycie dla daszka nad wejściem w elewacji zachodniej kościoła z blachy miedzianej na rąbek stojący, na deskowaniu. Wszystkie elementy zostaną ujednolicone pod względem materiałowym i wykonane z blachy miedzianej. Należy zwrócić uwagę na zastosowanie pasów usztywniających zwiększających żywotność obróbek.

Należy skorygować działanie rynien, rur spustowych. Należy zastosować właściwe przekroje dla skutecznego odprowadzania wody z połąci dachowych.

DETAL DREWNIANY

Należy wykonać naprawę konstrukcji gzymsu okapowego na budynku kościoła zgodnie z projektem budowlanym. W tym celu należy zdemontować elementy gzymsu i poddać je pracom konserwatorskim obejmującym czyszczenie, dezynfekcję, wzmacnianie, uzupełnianie ubytków metodą flekowania oraz z zastosowaniem zaprawy epoksydowej o obniżonej gęstości. Zbędne wtórne elementy zostaną usunięte. Konstrukcja narożników zostanie wzmocniona prętami ze stali nierdzewnej zgodnie z projektem budowlanym. Powierzchnia elementów drewnianych zostanie zagruntowana impregnatem ochronnym i pomalowana farbą laserunkową, w kolorze dębu rustykalnego, zbliżonym do odcienia S 4010-Y10R w systemie NCS. Przed pomalowaniem elewacji wykonane zostaną próby kolorystyczne, które przedstawione zostaną do akceptacji inspektorowi MWKZ (WUOZ) w Warszawie.

Żaluzje na budynku dzwonnicy należy zdemontować i poddać je pracom konserwatorskim obejmującym czyszczenie, dezynfekcję, wzmacnianie, uzupełnianie ubytków metodą flekowania oraz z zastosowaniem zaprawy epoksydowej o obniżonej gęstości. Powierzchnia elementów drewnianych zostanie zagruntowana impregnatem ochronnym i pomalowana barwionym lakierem poliuretanowym w kolorze dębu rustykalnego.

ŚLUSARKA OKIENNA

Przeznaczona do konserwacji ślusarka okienna zostanie ostrożnie rozszklona, konstrukcja stalowa zostanie oczyszczona metodami komplementarnymi z uwzględnieniem metody indukcyjnej i ablacyjnej. Następnie powierzchnia zostanie zabezpieczona antykorozyjnie oraz pomalowana półmatową warstwą malarską w kolorze grafitowoczarным. Pierwotne szklenie po oczyszczeniu zostanie ponownie zamontowane na kit miniowy, uszkodzone kwatery zostaną wymienione, preferowane jest zastosowanie w tym celu szkła starego lub współczesnego odpowiednika szkła ciągnionego.

STOLARKA OKIENNA I DRZWIOWA

Zachowana stolarka drzwiowa oraz stolarka okienna w obu budynkach zostanie zdemontowana, oczyszczona z wtórnych powłok malarskich oraz profilaktycznie zdezynfekowana. Większe ubytki zostaną uzupełnione flekami z drewna tego samego gatunku, mniejsze - zaprawami na bazie żywicy poliuretanowych z wypełniaczem drewnym lub barwionymi w masie szpachlami epoksydowymi o obniżonej gęstości. Powierzchnia drzwi zostanie pokryta odpornym na warunki atmosferyczne barwionym lakierem poliuretanowym w kolorze dębu rustykalnego.

Okucia stalowe zostaną odczyszczane z powłok malarskich i z produktów korozji, zabezpieczone antykorozyjnie i pomalowane półmatową farbą w kolorze grafitowoczarным. Okucia mosiężne zostaną oczyszczone z zabrudzeń, naprawione i ujednolicone pod względem stylistycznym.

DETAL METALOPLASTYCZNY (BEZ POWŁOK DEKORACYJNYCH)

Zachowane kute krzyże umieszczone szczytach dachu, oraz sygnaturki, wszystkie okienne kraty, wsporniki daszka na elewacji zachodniej oraz zewnętrzne drzwi blaszane na elewacji zachodniej zostaną zdemontowane i poddane pracom konserwatorskim. Po oczyszczeniu metodami komplementarnymi zostanie naprawiona konstrukcja elementów, a najbardziej zniszczone fragmenty zostaną wycięte i na ich miejsce wspawane fragmenty rekonstrukcji. Forma uzupełnień zostanie opracowana analogicznie do oryginału, a powierzchnia zostanie zabezpieczona antykorozyjnie i pomalowana matową farbą w kolorze grafitowoczarным. Wszystkie elementy zostaną zamontowane w miejscach pierwotnych. Należy zrekonstruować podstawę krzyża w części południowej dachu kościoła.

DETAL METALOPLASTYCZNY (ZŁOCONY)

Zachowana złociona kula umieszczona pod krzyżem na sygnaturce zostanie zdemontowana i poddana pracom konserwatorskim. Powierzchnia zostanie starannie oczyszczona z wtórnych warstw pozłotniczych oraz produktów korozji metodami komplementarnymi. Ubytki zostaną uzupełnione przez wlutowanie materiału analogicznego do oryginału. Powierzchnia zostanie wygładzona przez szlifowanie i polerowanie, a warstwa złocenia zrekonstruowana metodą galwaniczną. W przypadku znacznych zniszczeń elementu dopuszcza się wykonanie repliki w technice i na wzór oryginału.

Elementy dekoracyjne zostaną ponownie zamontowane w miejscu pierwotnej ekspozycji z zastosowaniem stalowych elementów nierdzewnych, zgodnie z projektem budowlanym.

11. PROGRAMY PRAC KONSERWATORSKICH DLA BUDYNKU KOŚCIOŁA ORAZ DZWONNICY

Program konserwatorski nie powiela rozwiązań konstrukcyjno-budowlanych zawartych w projekcie budowlanym.

Wskazane materiały mogą zostać zastąpione równoważnymi materiałami renomowanych producentów.

Materiały należy stosować zgodnie z zaleceniami producentów.

11.1. MURY, TYNKI PROSTE

1. Wykonanie dokumentacji fotograficznej i opisowej stanu zachowania obiektu oraz kontynuowanie jej podczas prac.
2. Demontaż wadliwych, uszkodzonych obróbek blacharskich.
3. Usunięcie skorodowanych elementów oraz pozostałości instalacji elewacyjnych.
4. Usunięcie luźnych, odspojonych warstw z powierzchni wypraw tynkowych metodami komplementarnymi, mechanicznie oraz z zastosowaniem metody strumieniowo-ściernej z użyciem pyłu kwarcowego.
5. Usunięcie uszkodzonych, odparzonych, zdeintegrowanych oraz objętych silnym porażeniem mikrobiologicznym wypraw tynkowych.
6. Pocienienie oraz rozszczelnienie powierzchni nawarstwień trwale związanych z podłożem przez szlifowanie materiałami ściernymi.
7. Przeprowadzenie zabiegów biobójczych z zastosowaniem preparatu BFA firmy Remmers w strefach narażonych na zwiększone zawilgacanie wodą odpryskową.
8. Wykonanie przemurowań zdeintegrowanych fragmentów muru, z użyciem cegły ceramicznej i zaprawy na bazie wapna hydraulicznego Optosan TrassMörtel firmy Optolith
9. Wykonanie rekonstrukcji podstawy pod krzyż w części południowej, w technologii i materiałach analogicznych do zachowanej podstawy krzyża w części północnej dachu kościoła.
10. Wzmocnienie strukturalne osłabionych fragmentów wypraw tynkowych preparatem krzemooorganicznym Silikatfestiger firmy Remmers.
11. Szycie pionowych pęknięć muru z zastosowaniem prętów ze stali austenitycznej CemTie firmy Helifix, z użyciem zaprawy kotwiącej Helibond firmy Heliefix, zgodnie z projektem budowlanym.
12. Wypełnienie rys zaprawą trasową Oxal VP I T firmy MC Bauchemie.
13. Poszerzenie (nacięcie) większych rys skurczowych.
14. Zamknięcie rys skurczowych wysokoelastyczną zaprawą do napraw spękań Sto-Rissfüller fein firmy Sto.
15. Wykonanie uzupełnień podkładowych tynków prostych z zapraw na bazie wapna hydraulicznego RenoPutz firmy Optolith.
16. Wykonanie uzupełnień wierzchnich tynków prostych zaprawą na bazie wapna hydraulicznego Optosan TrassFeinputz firmy Optolith.
17. Wykonanie tynków renowacyjnych w systemie WTA: SV 61 warstwa zwiększająca przyczepność; tynk renowacyjny gruby SP 64G, tynk renowacyjny drobny SP 64P Selfpor, firmy Baumit, zgodnie z projektem budowlanym.
18. Scalenie powierzchni ścian zaprawą cienkowarstwową na bazie wapna hydraulicznego Trass-kalk feinputz firmy Quickmix.
19. Gruntowanie powierzchni żolowo-krzemianowym środkiem gruntującym Soldalit-Fixative firmy Keim.
20. Dwukrotne malowanie elewacji z użyciem farby żolowo-krzemianowej Granital firmy Keim w kolorze starej bieli w odcieniu starej bieli, zbliżonym do NCS S0502-Y50R
21. Naprawa i wykonanie nowych obróbek blacharskich zgodnie z projektem budowlanym.
22. Naprawa schodów zgodnie z projektem budowlanym
23. Wykonanie nowych schodów w szarym płomieniowanym granicie zgodnie z projektem budowlanym.
24. Wykonanie dokumentacji fotograficznej i opisowej obiektu po konserwacji.

11.2. DETAL DREWNIANY

1. Wykonanie dokumentacji fotograficznej i opisowej stanu zachowania i kontynuowanie jej podczas prac.
2. Oczyszczenie mechaniczne z powłok malarskich z użyciem strumienia gorącego powietrza.
3. Doczyszczanie powierzchni mechanicznie z użyciem papierów ściernych o dopasowanej gradacji.
4. Przeprowadzenie zabiegów biobójczych z zastosowaniem preparatu Grünbelag-Entferner firmy Remmers oraz Lichenicida 264 firmy Bresciani w roztworze alkoholowym.
5. Uzupełnienie największych ubytków i rekonstrukcja brakujących elementów w drewnie naturalnym z użyciem kleju Coll Express PU firmy Remmers.
6. Zamknięcie szczelin oraz mniejszych ubytków zaprawą epoksydową o zmniejszonej gęstości SC 258 firmy Axon.
7. Zagruntowanie powierzchni drewna powłoką o właściwościach grzybobójczych Holzschutz-Grund firmy Remmers.
8. Montaż elementów na elewacji z wykorzystaniem konstrukcji drewnianej oraz łączników i kotew ze stali nierdzewnej
9. Wzmocnienie konstrukcji gzymsu na budynku kościoła przy pomocy kotew ze stali nierdzewnej, zgodnie z projektem budowlanym.
10. Pokrycie elementów gzymsu na budynku kościoła powłoką malarską z użyciem farby laserunkowej HK Lazur firmy

Remmers, w odcieniu zbliżonym S 4010-Y10R w systemie NCS

11. pokrycie powierzchni żaluzji na budynku dzwonnicy barwionym lakierem poliuretanowym wypełniającym PUR SL-212-Schichtlack firmy Remmers bądź w systemie lakierów Induline firmy Remmers
12. Wykonanie dokumentacji fotograficznej i opisowej obiektu po konserwacji.

11.3. DETAL SZTUKATORSKI CIĄGNIONY

1. Wykonanie dokumentacji fotograficznej i opisowej stanu zachowania obiektu oraz kontynuowanie jej podczas prac.
2. Usunięcie wtórnych zapraw z powierzchni, aż do odsłonięcia pierwotnego lica tynku oraz pierwotnej warstwy malarskiej.
3. Zdjęcie szablonów z zachowanych gzymsów i detali sztukatorskich.
4. Usunięcie luźnych, odspojonych warstw powierzchniowych z detalu ciążnionego metodami komplementarnymi, mechanicznie, z użyciem wtornicy pary.
5. Usunięcie uszkodzonych, odparzonych, zdeintegrowanych oraz objętych silnym porażeniem mikrobiologicznym wypraw tynkowych.
6. Pocienie oraz rozszczelnienie powierzchni nawarstwień trwale związanych z podłożem przez szlifowanie materiałami ściernymi.
7. Przeprowadzenie zabiegów biobójczych z zastosowaniem preparatu BFA firmy Remmers.
8. Wzmocnienie strukturalne osłabionych fragmentów wypraw tynkowych preparatem krzemooorganicznym Silikatfestiger firmy Remmers.
9. Wykonanie uzupełnień podkładowych z zaprawy sztukatorskiej do techniki ciążnionej Optosan StuckoGrob firmy Optolith.
10. Wykonanie uzupełnień wierzchnich z zaprawy sztukatorskiej do techniki ciążnionej firmy Optosan StuckoFein firmy Optolith.
11. Lokalne scalenie powierzchni zaprawą cienkowarstwową na bazie wapna hydraulicznego Trass-Kalk Feinputz firmy Quick-mix.
12. Gruntowanie powierzchni żolowo-krzemianowym środkiem gruntującym Soldalit-Fixative firmy Keim.
13. Dwukrotne malowanie elementów z użyciem farby żolowo-krzemianowej Granital firmy Keim w kolorze starej bieli w odcieniu kremoworóżowym, zbliżonym do NCS S0502-Y50.
14. Wykonanie dokumentacji fotograficznej i opisowej obiektu po konserwacji.

11.4. POKRYCIE DACHOWE I OBRÓBKI BLACHARSKIE

1. Wykonanie dokumentacji fotograficznej i opisowej stanu zachowania obiektu oraz kontynuowanie jej podczas prac.
2. Demontaż uszkodzonych i wadliwie wykonanych elementów.
3. Wykonanie napraw, uzupełnień i nowych elementów blacharki zgodnie z projektem budowlanym z zastosowaniem blachy miedzianej o grubości min 0.6 mm z zastosowaniem pasa usztywniającego na parapetach oraz przy krawędzi dachu.
4. Wykonanie dokumentacji fotograficznej i opisowej obiektu po konserwacji.

11.5. ŚLUSARKA OKIENNA

1. Wykonanie dokumentacji fotograficznej i opisowej stanu zachowania i kontynuowanie jej podczas prac. .
2. Demontaż skrzydeł okiennych
3. Ostrożne usunięcie kitu szklarskiego, po uprzednim rozmiękczeniu rozpuszczalnikami organicznymi w formie żelu lub okładów.
4. Usunięcie blaszek stabilizujących szklenie.
5. Ostrożny demontaż kwater szklanych
6. Usunięcie nawarstwień oraz produktów korozji z elementów stalowych metodami komplementarnymi: chemicznymi i mechanicznymi m.in. indukcyjną, ablacyjną, strumieniowo-ścierną z użyciem drobnych kruszyw takich jak pył kwarcowy, Rotec Glaspudermehl firmy Remmers, elektrokorund,
7. Wymiana zniszczonych fragmentów i uzupełnienie brakujących szprosów przez spawanie rekonstrukcji.
8. Opracowanie powierzchni uzupełnień.
9. Zabezpieczenie antykorozyjne elementów metalowych farbą podkładową Temaprime EE firmy Tikkurila.
10. Wykonanie powłoki barwnej z użyciem farby Lowigraf firmy Polifarb Łódź w kolorze grafitowoczarным, matowym.
11. Uzupełnienie ubytków w szkleniu z zastosowaniem starego szkła ciążnionego-z odzysku lub współczesnego jego odpowiednika.
12. Montaż oczyszczonych oryginalnych kwater szklanych oraz uzupełnień szklenia w ślusarce z zastosowaniem blaszek nierdzewnych
13. Uzupełnienie kitu szklarskiego miniowego.

14. Montaż skrzydeł okiennych
15. Wykonanie elastycznej spoiny pomiędzy oknami, a murem z użyciem uszczelnacza poliuretanowego Sikaflex 11FC+ firmy Sika (kolor czarny)
16. Wykonanie dokumentacji fotograficznej i opisowej obiektu po konserwacji.

11.6. STOLARKA DRZWIOWA

1. Wykonanie dokumentacji fotograficznej i opisowej stanu zachowania i kontynuowanie jej podczas prac.
2. Demontaż skrzydeł drzwiowych i ościeżnicy.
3. Demontaż okuć -zawiasów i zamów z klamkami,
4. Usunięcie powłok malarskich metodą termiczną oraz mechanicznie przez szlifowanie.
5. Sklejenie rozeschniętych i poluzowanych elementów klejem GXL 4 firmy Rakoll.
6. Wykonanie rekonstrukcji najbardziej zniszczonych elementów konstrukcyjnych i dużych ubytków w drewnie tego samego gatunku.
7. Uzupełnienie drobnych ubytków poprzez szpachlowanie kitami do drewna na bazie żywic poliuretanowych z wypełniaczem drzewnym PU-Holzersatzmasse firmy Remmers lub barwionej w masie szpachli epoksydowej SC firmy Axon
8. Opracowanie powierzchni uzupełnień do formy.
9. Przygotowanie powierzchni pod malowanie poprzez szlifowanie papierami ściernymi o gradacji 120-180.
10. Impregnacja profilaktyczna drewna preparatem owadobójczym firmy Altax.
11. Nałożenie warstw barwnego lakieru zewnętrznego z systemu Induline firmy Remmers
12. Oczyszczenie elementów stalowych z nawarstwień i produktów korozji metodami komplementarnymi: mechanicznymi i chemicznymi z zastosowaniem past rozpuszczalnikowych i, w razie konieczności, odrdzewiaczy.
13. Zabezpieczenie antykorozyjne elementów stalowych preparatem Epoxy-Brunox.
14. Wykonanie powłoki barwnej z użyciem farby Lowigraf firmy Polifarb Łódź w kolorze grafitowoczarnym, półmatowym).
15. Montaż okuć;
16. Montaż skrzydeł drzwiowych.
17. Wykonanie dokumentacji fotograficznej i opisowej obiektu po konserwacji.

11.7. DETAL METALOPLASTYCZNY (BEZ POWŁOK DEKORACYJNYCH)

1. Wykonanie dokumentacji fotograficznej i opisowej stanu zachowania obiektu oraz kontynuowanie jej podczas prac.
2. Demontaż elementów.
3. Usunięcie nawarstwień oraz warstwy korozji metodami komplementarnymi: mechanicznymi, chemicznymi, z zastosowaniem past rozpuszczalnikowych i, w razie konieczności, odrdzewiaczy włączając metodę indukcyjną ablacyjną oraz strumieniowo-ścierną z zastosowaniem drobnych gradacji kruszyw: pyłu i piasku kwarcowego
4. Wymiana najbardziej zniszczonych fragmentów detalu przez wspawanie rekonstrukcji.
5. Opracowanie powierzchni uzupełnień analogicznie do oryginału.
6. Wykonanie powłoki antykorozyjnej preparatem Epoxy-Brunox.
7. Wykonanie powłoki barwnej z użyciem farby Lowigraf firmy Polifarb Łódź w kolorze grafitowoczarnym, półmatowym).
8. Montaż elementów w miejscach pierwotnej ekspozycji
9. Wykonanie dokumentacji fotograficznej i opisowej obiektu po konserwacji.

11.8. DETAL METALOPLASTYCZNY (ZŁOCONY)

1. Wykonanie dokumentacji fotograficznej i opisowej stanu zachowania obiektu oraz kontynuowanie jej podczas prac.
2. Demontaż elementów.
3. Usunięcie uszkodzonych warstw pozłotniczych oraz warstwy korozji metodami komplementarnymi, mechanicznymi i chemicznymi, włączając metodę galwaniczną bądź strumieniowo-ścierną z kruszywami o drobnej frakcji takimi jak pył kwarcowy, elektrokorund, węgiel krzemowy.
4. Wymiana najbardziej zniszczonych fragmentów detalu przez wspawanie rekonstrukcji.
5. Wygładzenie powierzchni pod złocenie przez szlifowanie i polerowanie materiałami ściernymi o malejącej gradacji.
6. Wykonanie złocenia złotem metodą galwaniczną
7. Montaż elementów z użyciem śrub i kotew ze stali nierdzewnej.
8. Wykonanie dokumentacji fotograficznej i opisowej obiektu po konserwacji.

Pan(i) **Anna Krause**

data urodzenia **7 września 1978** r.

miejsce urodzenia **Toruń**

(podpis posiadacza dyplomu)

Nr dyplomu **1400/135632/2010**

UNIWERSYTET MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU
(miasto uczelni)

Wydział Sztuk Pięknych
(członek podstawowej jednostki organizacyjnej uczelni)

DYPLOM

ukończenia studiów w formie **stacjonarnej**
na kierunku **konservacja i restauracja dzieł sztuki**
w specjalności **konservacja i restauracja rzeźby
kamiennej i elementów architektonicznych**
z wynikiem **dobrym**
i uzyskania w dniu **6 lipca 2010** r.
tytułu zawodowego **magistra sztuki**

Kierownik podstawowej
jednostki organizacyjnej

Prof. dr hab. art. nauk plast. Katarzyna

(podpis i pieczęć)

Rektor

z up. Rektora

Prof. dr hab. Andrzej

(podpis i pieczęć)

Pieczęć
urzędowa

Toruń

dnia **6 lipca 2010** r.